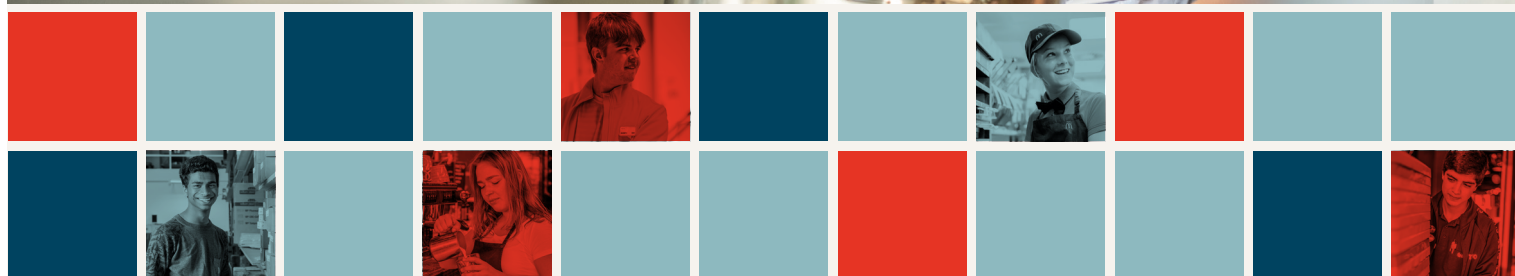

EVALUERINGSRAPPORT FOR **JOBPATRULJEN 2023**

JOBPATRULJEN
FAGBEVÆGELSEN - VI GØR DIG STÆRKERE!

REDAKTION:

Trine Thomhav, konsulent
Victor Pittelkow, studentermedhjælper

LAYOUT:

www.grafiskafdeling.dk

FOR SPØRGSMÅL

om rapporten og Jobpatruljens arbejde,
kontakt Jobpatruljen på 80 24 10 10 eller
jobpatruljen@jobpatruljen.dk

INDLEDNING	4
OM JOBPATRULJEN	4
OM RAPPORTEN	4
INTERVIEWS FORDELT PÅ BRANCHER	5
RESUMÉ	5
GENERELT	6
REGELBRUD	6
OPMÆRKSOMHED PÅ RETTIGHEDER	7
MEDLEMSKAB AF FAGFORENING	7
ANSÆTTELSE	9
ANSÆTTELSESKONTRAKT	9
LØNFORHOLD	10
TIMELØN	10
LØNTILLÆG	11
LØN UNDER OPLÆRING	12
ARBEJDS- OG HVILETID	13
UGENTLIG ARBEJDSSTID I SKOLEPERIODER	14
AREJDSSTID I SKOLEPERIODER	13
DAGLIG ARBEJDSSTID I FERIE	15
UGENTLIG ARBEJDSSTID I FERIE	16
PAUSER	17
SYGDOM	18
AFLØSER VED SYGDOM	18
LØN UNDER SYGDOM	19
FYSISK ARBEJDSMILJØ	20
OPLÆRING OG INSTRUKTION	20
LØFT OG SKUB	21
ARBEJDSKADER	22
FYSISKE MÉN	23
PSYKISK ARBEJDSMILJØ	24
UTRYGHED PÅ ARBEJDSPLADSEN	24
ALENE PÅ ARBEJDE	25
ALKOHOL	26
ARBEJDE I LOKALER MED ALKOHOL	26
UDSKÆNKNING AF ALKOHOL	27

INDLEDNING

OM JOBPATRULJEN

Jobpatruljen er en oplysningsindsats, der skal styrke arbejdsforholdene for de 13-17-årige på deres fritidsjob. Hver sommer besøger Jobpatruljen virksomheder i hele landet. Vi oplyser arbejdsgivere og fritidsjobbere om, hvilke regler der gælder, når unge under 18 år har et arbejde. Jobpatruljen forsøger at nå ud i hele landet – både til større byer med høj koncentration af fritidsjobbere og mere tyndt befolkede områder.

Jobpatruljen vejleder hele året rundt unge, forældre og arbejdsgivere, som skriver til os via en brevkasse på jobpatruljen@jobpatruljen.dk eller kontakter os på hotlinen 80 24 10 10. Jobpatruljen har desuden en chatbot på vores hjemmeside www.jobpatruljen.dk

Jobpatruljen varetages og støttes af fagforeningerne 3F og HK med opbakning fra en bred række af fagforeninger under Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH).

**LÆS MERE OM
JOBPATRULJEN OG REGLER
FOR FRITIDSJOBBERE PÅ
WWW.JOBPATRULJEN.DK**

OM RAPPORTEN

Jobpatruljens evalueringsrapport er baseret på den data, som vi indsamler, når vi hver sommer møder de 13-17-årige på deres arbejdspladser i hele landet. Vi taler med de unge om bl.a. løn, arbejdsforhold og rettigheder på arbejdsmarkedet.

Jobpatruljens årlige oplysningskampagne er drevet af frivillige kræfter. I 2023 valgte 300 aktive at være en del af Jobpatruljen. Takket være holdet af dygtige frivillige, kommer Jobpatruljen ud i alle afkroge af landet med oplysninger om rettighederne for de 13-17-årige. Alle, der har en interesse i at give de yngste på det danske arbejdsmarked en god start på arbejdslivet, er velkomne i Jobpatruljen.

Mere end 110.000 unge mellem 13 og 17 år har et fritidsjob ifølge de nyeste tal fra Danmarks Statistik. Det svarer til mere end en tredjedel af de unge 13-17-årige. I 2023 har Jobpatruljen besøgt ca. 10.000 virksomheder i hele landet og talt med mere end 3.000 unge mellem 13 og 17 år.

Jobpatruljen har desuden data, som går 10-15 år tilbage i tiden. Det giver et unikt indblik i fritidsjobbernes forhold på det danske arbejdsmarked og ikke mindst den udvikling, der har været for de yngste på arbejdsmarkedet.

Denne rapport er baseret på de 3.068 interviews, der gav konsistente data i 2023.

Afdeling	Interviews
Hovedstaden inkl. Nordsjælland og Bornholm	1036
Sjælland inkl. Lolland og Falster	680
Fyn inkl. Fredericia	278
Syddjælland	276
Midt- og Vestjylland	220
Østjylland	229
Nordjylland	349
Total	3.068

Figur 1: Antallet af interviews med 13-17-årige med fritidsjob foretaget af Jobpatruljen i 2023 fordelt på geografiske områder.

INTERVIEWS FORDELT PÅ BRANCHER

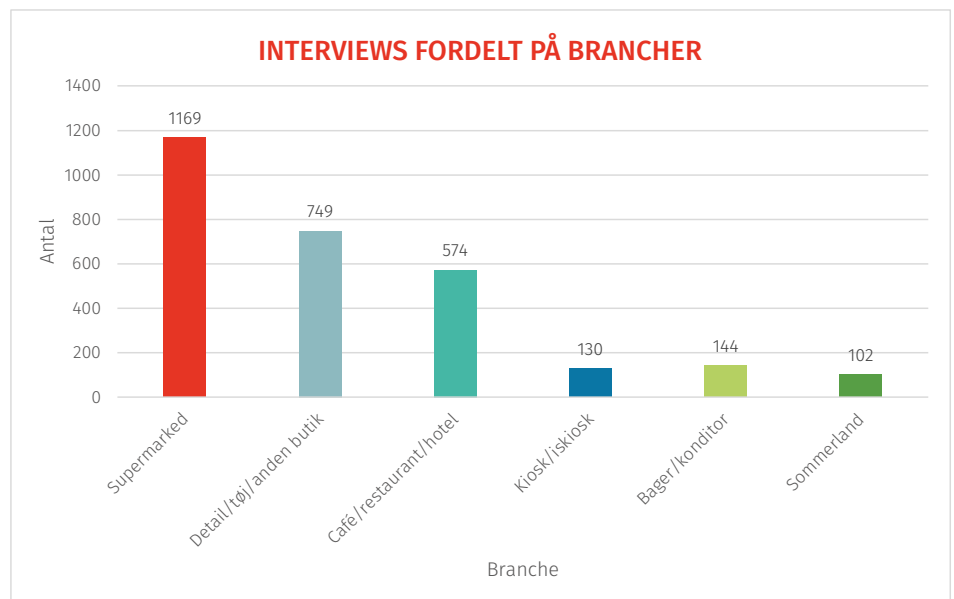
Ifølge Danmarks Statistik arbejdede 33,9% af alle beskæftigede 13-17-årige i et supermarked i 2020. De næststørste brancher er restauranter og caféer samt post- og kurer-tjeneste, som bl.a. dækker avisbude. Derudover arbejder en del i detailhandlen.

Jobpatroljen har primært foretaget interviews med unge fritidsjobbere i 13-17-års alderen inden for følgende brancher:

- Supermarkeder og købmænd
- Detailbutikker (tøjbutikker og andre butikker)
- Caféer, restauranter og hoteller
- Kiosker og iskiosker
- Bagerier og konditorier
- Sommerlande og turistattraktioner

Jobpatroljen har et mål om at nå ud til så mange brancher som muligt i hele landet. Særligt supermarkeder, detailbutikker samt café-/restaurant- og hotelbranchen udgør en stor andel af vores interviews. I vores sammenligning af de forskellige brancher, har vi valgt kun at tage udgangspunkt i de brancher, hvor vi har foretaget mere end 100 interviews.

Vi har også foretaget interviews i f.eks. avis- og reklameomdelingsbranchen, i byggemarkeder, i biografteater, på tankstationer, på værksteder og på industrivirksomheder samt i gartnerier og i landbruget. I vores branchesammenligning har vi dog valgt ikke at beregne data og medtage disse brancher ud fra den vurdering, at datagrundlaget er for småt.

Figur 2: Andelen af interviews med 13-17-årige med fritidsjob foretaget af Jobpatroljen i 2023 fordelt på de forskellige udvalgte brancher.

RESUMÉ

De vigtigste resultater fra Jobpatroljens evalueringsrapport 2023 er samlet herunder.

Vores undersøgelser viser bl.a. at:

- **8 ud af 10 af de adspurgte 13-17-årige** oplever et eller flere brud på rettighederne i deres ansættelsesforhold.
- **Næsten hver 4. af de adspurgte 13-17-årige** er ikke klar over, at de har rettigheder, når de er på arbejde.
- **Kun 7,1% af de 13-17-årige** er medlem af en fagforening.
- **1 ud af 10 af de 13-17-årige**, der er ansat i café- restaurant- og hotelbranchen, modtager ikke løn under oplæring.
- **6 ud af 10** undervisningspligtige unge oplever at have vagter, der varer længere end tilladt på skoledage.
- **Mere end hver 4. unge under 18 år** får ikke den pause, som de har ret til ifølge loven.
- **2 ud af 10 af de 13-17-årige** pålægges et krav om, at de selv skal finde en afløser, når de er syge.
- **Næsten halvdelen af de 13-17-årige**, som har krav på løn under sygdom, får det ikke.
- **1/3 af de adspurgte 13-17-årige** har ikke fået den nødvendige instruktion i at udføre arbejdet på en farefri måde.
- **Mere end hver 4. af de 13-17-årige** løfter og/eller skubber mere end tilladt.
- **1 ud af 10 af de 13-17-årige** har oplevet at komme til skade på deres arbejde, og der er sket en stigning i andelen af arbejdsskader blandt fritidsjobberne.
- **2 ud af 10** har oplevet at få fysiske mén af at gå på arbejde.
- **Der er sket en markant stigning** i andelen af 15-17-årige, der selv udskænker alkohol siden lempelserne i Restaurationsloven i 2017.

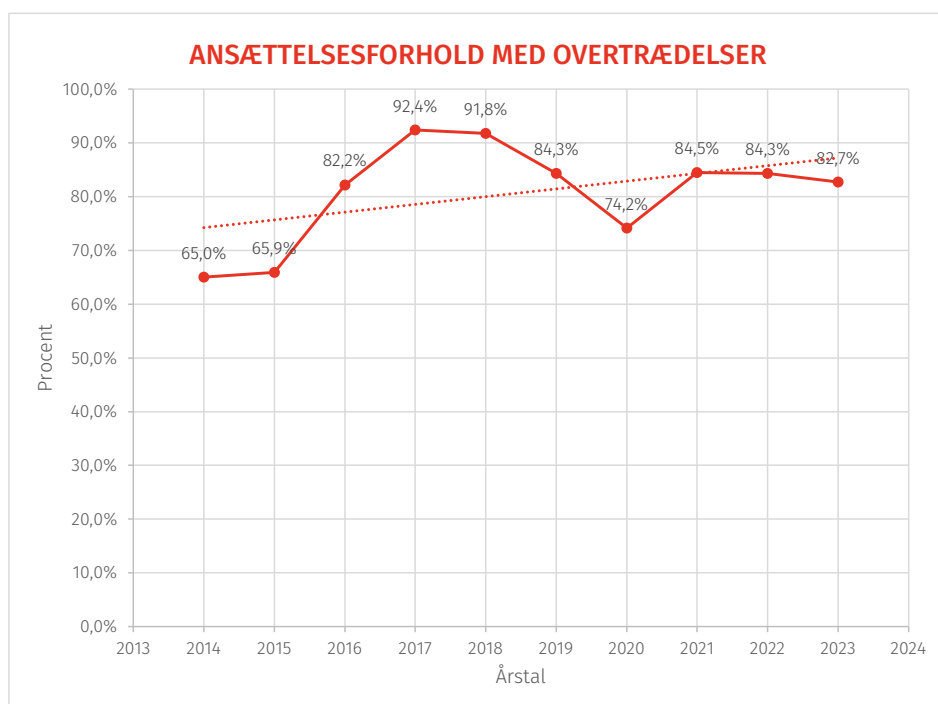
REGELBRUD

Hvert år udregner vi den samlede andel af de 13-17-årige, der har oplevet et eller flere brud på reglerne i deres fritidsjob. Vores rapporter viser år efter år, at størstedelen af de adspurgte 13-17-årige har oplevet et eller flere brud på rettighederne i deres ansættelsesforhold. Resultaterne fra de seneste ti år viser desuden, at der generelt ikke er sket en forbedring i forholdene for de 13-17-årige.

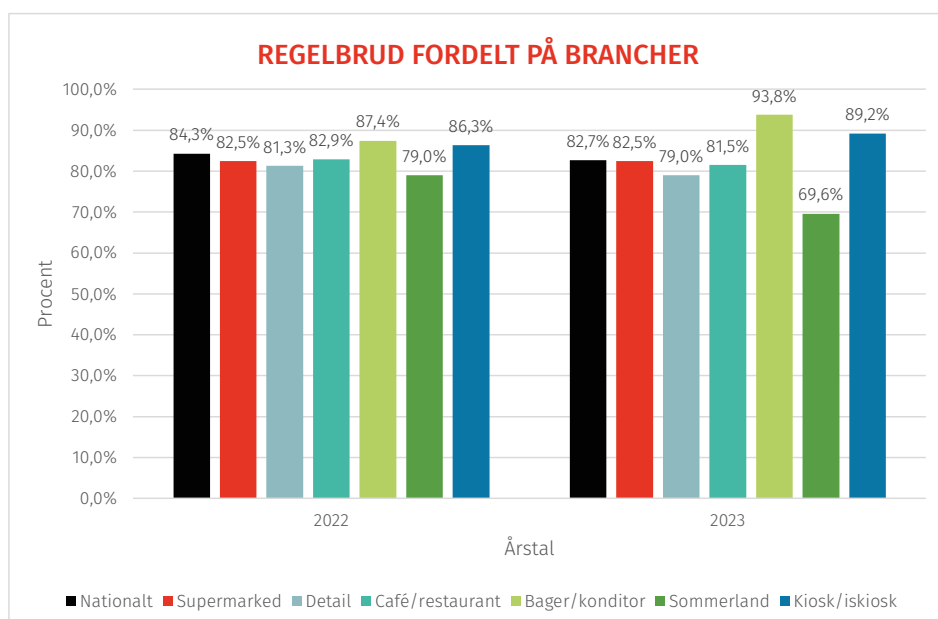
I 2023 er det 82,7% af de adspurgte unge 13-17-årige, der har oplevet et eller flere brud på reglerne i deres ansættelsesforhold. Det betyder, at mere end 8 ud af 10 oplever, at en eller flere regler bliver brudt. Kun 17,3% har et ansættelsesforhold, hvor alle regler og love tilsyneladende bliver overholdt. Generelt ses en lille forbedring de seneste to år, men niveauet er stadig højere end i 2020.

Mange af de overtrædelser, som vi registrerer, er mindre overtrædelser. Det er dermed ikke alle 82,7%, der indeholder grove overtrædelser. Der er dog stadig tale om brud på regler, som burde blive overholdt. Overtrædelserne indbefatter primært brud på lovgivning, som er ufravigeligt og som dermed skal overholdes af alle arbejdspladser uanset om der er indgået en overenskomst med en fagforening eller ej. Der er ofte også tale om brud på mere end én regel i det samme ansættelsesforhold.

Sammenligner man brancherne, sker der desværre mange brud på reglerne for de 13-17-årige i samtlige brancher. Det er dog især inden for de brancher, som oftere består af mindre arbejdspladser som bagerier/konditorier og kiosker/iskiosker, at vi ser en høj andel af de 13-17-årige, der oplever brud på deres rettigheder.

Figur 3: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige, der har oplevet et eller flere brud på rettighederne i deres ansættelsesforhold.

Figur 4: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der har oplevet et eller flere brud på rettighederne i deres ansættelsesforhold fordelt på brancher.

MEDLEMSKAB AF EN FAGFORENING

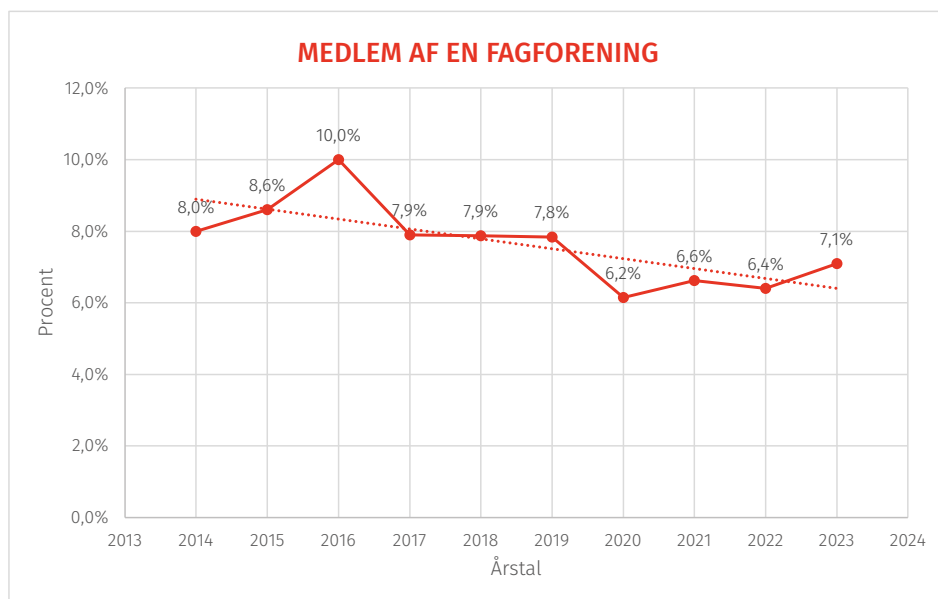
I Jobpatruljen spørger vi de 13-17-årige, om de er medlem af en fagforening. Et medlemskab af en fagforening er ofte en forudsætning for, at man kan få juridisk og faglig hjælp over for sin arbejdsgiver, hvis der opstår udfordringer i fritidsjobbet. Henvendelserne til Jobpatruljens hotline og brevkasse handler ofte om konkrete udfordringer som f.eks. manglende løn og løntillæg, manglende ansættelseskontrakt, manglende feriepenge og eventuelt usaglige fyringer. Det er nogle af de udfordringer, hvor en fagforening kan rådgive og hjælpe med sagen.

Jobpatruljens undersøgelser viser, at der er en lav organiseringsgrad blandt de 13-17-årige med fritidsjob. De seneste ti år er der generelt sket et fald i andelen af de 13-17-årige, der er medlem af en fagforening.

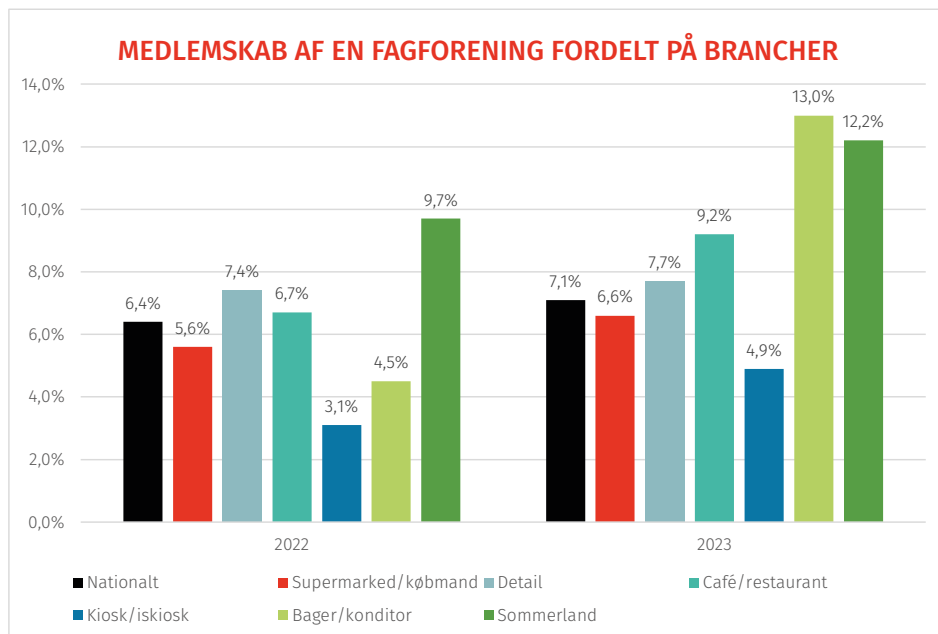
Konklusionerne i denne rapport viser desuden, at der er masser af overtrædelser af de 13-17-åriges rettigheder i deres fritidsjob. Der er der et stort potentiale i at fagforeningerne i højere grad fokuserer på at organisere de 13-17-årige, der har et fritidsjob.

Vores resultater viser, at der er forskel mellem brancherne, når vi ser på andelen af de 13-17-årige, der er medlem af en fagforening. Organiseringsgraden er højest for de 13-17-årige, der arbejder i bagerier/konditorier og i sommerlande. Organiseringsgraden er over landsgennemsnittet i caféer/restauranter og detailhandlen, men lavere blandt de 13-17-årige, der arbejder i supermarkeder og kiosker/iskiosker.

Ser vi resultaterne i denne rapport, er der ingen tvivl om, at der fortsat er behov for fokus på både at oplyse de 13-17-årige om deres rettigheder og på at organisere de 13-17-årige inden for alle brancher i hele landet. Fagbevægelsen har en opgave i både at oplyse og organisere de yngste på arbejdsmarkedet, så de kan få den bedste faglige og juridiske hjælp, når der opstår udfordringer i fritidsjobbet. Det er en opgave, som Jobpatruljen fortsat gerne bidrager til.

Figur 5: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige, der er medlem af en fagforening.

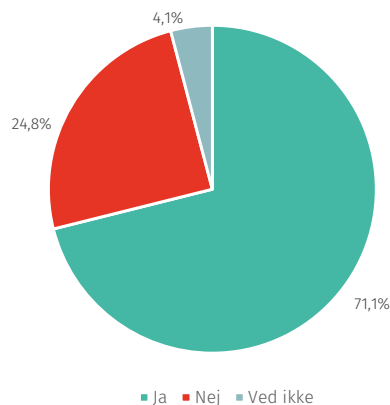

Figur 7: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der er medlem af en fagforening fordelt på brancher.

OPMÆRKSOMHED PÅ RETTIGHEDER

I Jobpatruljen spørger vi de 13-17-årige, om de er opmærksomme på, at de faktisk har visse rettigheder, når de er på arbejde. Vores undersøgelse viser, at størstedelen er klar over, at de har visse rettigheder, men resultaterne viser også, at næsten hver 4. af de adspurgte 13-17-årige ikke er klar over, at de har rettigheder, når de er på arbejde. Derfor er der fortsat et stort behov for fagforeningernes indsatser, som er målrettet de 13-17-årige med fritidsjob. Fagforeningerne kan sagtens blive bedre til at oplyse de unge 13-17-årige om, hvilke rettigheder de har.

ER DU OPMÆRKSOM PÅ, AT DU HAR VISSE RETTIGHEDER, NÅR DU ER PÅ ARBEJDE?

Figur 5: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der er opmærksom på, at de har visse rettigheder, når de er på arbejde.

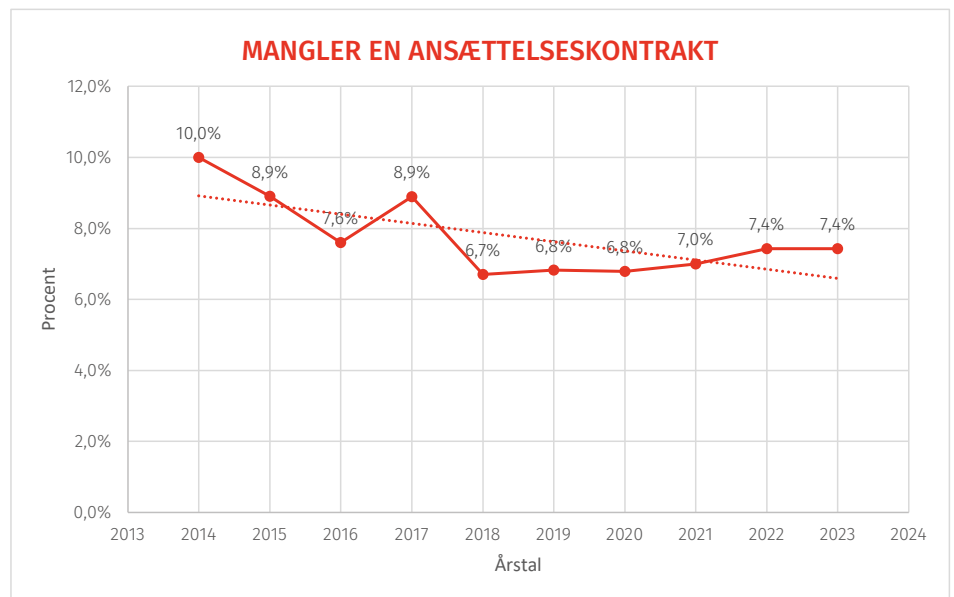
ANSÆTTELSES- KONTRAKT

I Jobpatruljen spørger vi de 13-17-årige, om de har modtaget en ansættelseskontrakt. En ansættelseskontrakt har det grundlæggende formål at undgå usikkerhed om, hvad der er aftalt i et ansættelsesforhold. Arbejdsgiveren har derfor en pligt til at oplyse om de vilkår og forhold, der gælder i ansættelsesforholdet.

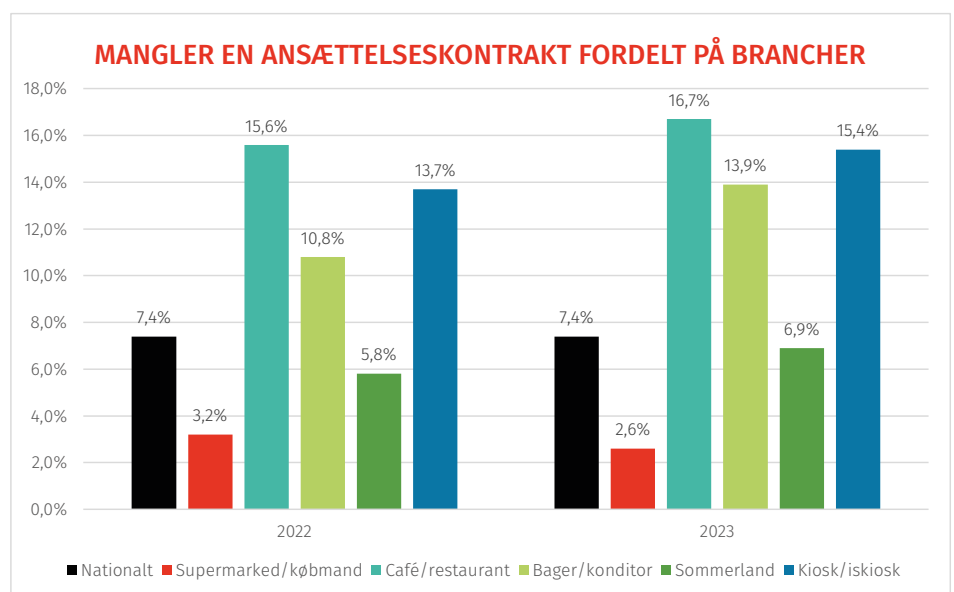
Den 1. juli 2023 trådte en ny lov om ansættelsesbeviser i kraft. Det har en stor betydning for fritidsjobbere, da der er kommet nye regler for, hvornår man har ret til en kontrakt. Reglerne gælder ikke med tilbagevirkende kraft. Derfor er reglerne forskellige afhængigt af, om man er ansat før eller efter den 1. juli 2023. Jobpatruljen kørte i år i ugerne 26-29, og de nye regler trådte derfor i kraft under årets kampagne. Hvis man blev ansat før den 1. juli 2023, har man krav på en ansættelseskontrakt, når man har en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 8 timer eller mere. Hvis man er ansat efter den 1. juli 2023, har man ifølge den nye Ansættelsesbevislov krav på en ansættelseskontrakt, når arbejdstiden er mere end 3 timer om ugen i gennemsnit og man har været ansat i mere end 7 kalenderdage. Jobpatruljen anbefaler dog altid, at fritidsjobberne efterspørger en ansættelseskontrakt, uanset hvor mange timer om ugen de arbejder. Så har alle parter en skriftlig aftale om ansættelsen, og man undgår usikkerhed om ret og pligt mellem parterne i ansættelsesforholdet.

Et tilbageblik på Jobpatruljens resultater viser, at en større andel af de 13-17-årige med fritidsjob får en ansættelseskontrakt end for ti år siden. Siden 2018 har vi dog set en lille stigning i andelen af unge, der arbejder uden at have en ansættelseskontrakt. I år viser vores undersøgelse, at 90,6% af de adspurgte 13-17-årige har en ansættelseskontrakt. 7,4% af de unge arbejder uden ansættelseskontrakt, hvoraf 4,2% har krav på en kontrakt ifølge Ansættelsesbevisloven. 2,0% af de adspurgte unge ved ikke, om de har en ansættelseskontrakt.

Jobpatruljen spørger desuden de 13-17-årige, om deres forældre har set ansættelseskontrakten. Selvom unge under 18 år endnu ikke er myndige, kan et barn eller en ung, der er under forældremyndighed, på egen hånd påtage sig person-

Figur 8: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige, der arbejder uden en ansættelseskontrakt i deres fritidsjob.

Figur 9: Andelen af unge 13-17-årige, der arbejder uden en ansættelseskontrakt fordelt på forskellige brancher.

ligt arbejde. Den unge skal have tilladelse fra forældremyndighedens indehaver, men det er ikke et krav, at forældrene skal underskrive en ansættelseskontrakt. Jobpatruljen anbefaler dog altid at de 13-17-årige lader forældre eller en fagforening gennemgå ansættelseskontrakten, inden kontrakten underskrives. Vores undersøgelse viser, at 85,5% af de adspurgte 13-17-årige svarer, at deres for-

ældre har set deres ansættelseskontrakt. Andelen af de 13-17-årige, der mangler en ansættelseskontrakt, varierer afhængigt af branche. Især på caféer/restauranter, i kiosker/iskiosker samt i bagerier/konditorier arbejder en stor andel uden en ansættelseskontrakt. I disse brancher er der desuden sket en stigning i andelen af 13-17-årige, der mangler en ansættelseskontrakt, selvom de har krav på det.

LØNFORHOLD

I Danmark er der ingen lovbestemt mindsteløn, heller ikke for unge under 18 år. Det er overenskomster, der fastsætter lønnen og eventuelle tillæg. Derfor afhænger lønnen og eventuelle tillæg ofte af, om arbejdspladsen har indgået en overenskomst med en fagforening eller ej. Hvis arbejdspladsen ikke er dækket af en overenskomst, er der ofte ikke tillæg for f.eks. aften- og weekendarbejde. Derfor skal nedenstående resultater ses i sammenhæng.

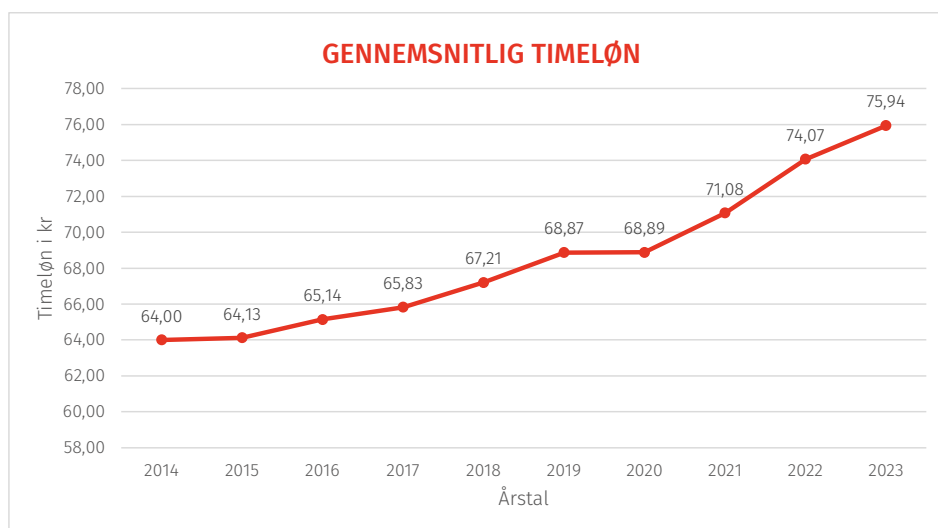
TIMELØN

Jobpatruljen spørger de 13-17-årige, hvad der er deres timeløn. Timelønnen afhænger bl.a. af alder, branche og hvorvidt arbejdspladsen er dækket af en overenskomst. I 2023 er den gennemsnitlige timeløn for alle de adspurgte 13-17-årige på 75,94 kr. i timen.

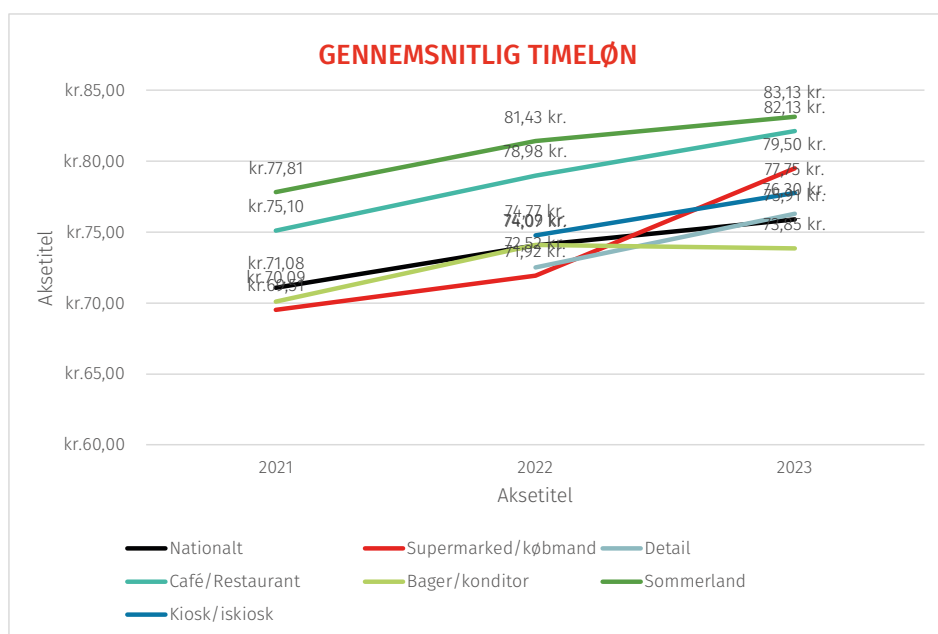
De seneste ti år ser vi en stigning i den gennemsnitlige timeløn for de 13-17-årige. En forklaring kan være, at en del af fritidsjobberne arbejder på en arbejdsplads, hvor de er dækket af en overenskomst og dermed har fået en lønstigning i forbindelse med overenskomstforhandlingerne. De nye timelønninger i overenskomsterne for langt de fleste brancher er trådt i kraft den 1. marts 2023.

Den gennemsnitlige timeløn varierer i de forskellige brancher. Derfor varierer løn og tillæg også afhængigt af, hvilken grad brancherne er dækket af overenskomster. Den højeste timeløn findes i sommerland og i café-/restaurant-/hotelbranchen. Supermarkeder og kiosker/iskiosker ligger også over landsgennemsnittet.

Den gennemsnitlige timeløn i supermarkeder og detailbranchen er en smule lavere, hvilket kan skyldes, at disse brancher oftest er dækket af en overenskomst. Derfor består lønnen af en timeløn og et tillæg for aften- og weekendarbejde, hvorfor figur 11 skal ses i sammenhæng med figur 13. Der er dog sket en relativt stor stigning fra 2022 til 2023 i især supermarkeder, som nu ligger over landsgennemsnittet. Det kan skyldes, at der er sket en stigning i timelønnen efter de seneste overenskomstforhandlinger.

Figur 10: Udviklingen i den gennemsnitlige timeløn i kr. for de 13-17-årige med fritidsjob.

Figur 11: Udviklingen i den gennemsnitlige timeløn i kr. for unge mellem 13-17 år fordelt på brancher.

**DU KAN SE EN OVERSIGT OVER LØNSATSERNE
FOR ARBEJDSPLADSER MED OVERENSKOMST PÅ
WWW.JOBPATRULJEN.DK/LOENSATSER**

LØNTILLÆG

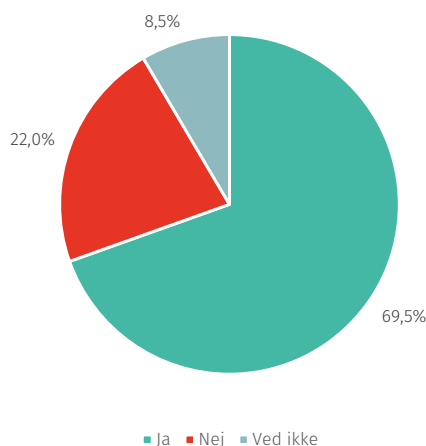
Jobpatruljen spørger de 13-17-årige, om de modtager tillæg ved f.eks. aften- og weekendarbejde. Hvorvidt man modtager tillæg, afhænger ligeledes meget af, hvilken branche der er tale om og om arbejdspladsen er dækket af en overenskomst.

I 2023 svarer 69,5% af de adspurgte 13-17-årige, at de modtager tillæg for f.eks. aften- og weekendarbejde, hvor det i 2022 var 70,6% af de 13-17-årige, der modtog tillæg. Det betyder, at der er sket et lille fald i andelen, der modtager løntillæg.

I 2023 svarer 22,0%, at de ikke modtager tillæg for aften- og weekendarbejde, og 8,5% ved ikke, om de modtager tillæg.

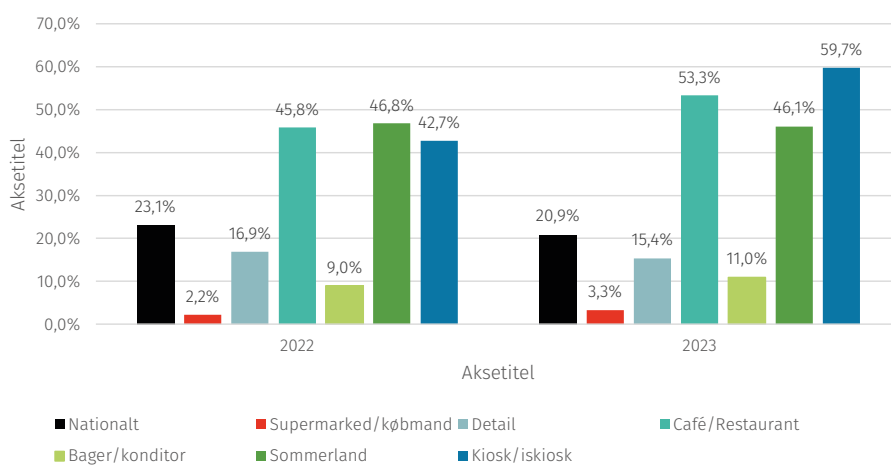
Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der ikke modtager tillæg for aften- og weekendarbejde, er lavest i supermarkeder, hvor der ofte er overenskomst. Andelen af de 13-17-årige, der ikke modtager tillæg for aften- og weekendarbejde, er højst i kiosker/iskiosker og café-, restaurant- og hotelbranchen, hvor mere end halvdelen ikke modtager tillæg. Det kan hænge sammen med, at der er en lavere andel af arbejdspladserne, der er dækket af en overenskomst i disse brancher.

MODTAGER DU LØNTILLÆG F.eks. VED AFTEN- OG WEEKENDARBEJDE?

Figur 12: Andelen af de 13-17-årige, der modtager tillæg for aften- og weekendarbejde i deres fritidsjob

MODTAGER IKKE LØNTILLÆG FORDELT PÅ BRANCHER

Figur 13: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der ikke modtager løntillæg ved aften- og weekendarbejde fordelt på brancher.

LØN UNDER OPLÆRING

Jobpatruljen spørger de 13-17-årige, om de har modtaget løn fra første arbejdsdag. Vores erfaring er, at mange unge ansættes "på prøve" eller "under oplæring" uden løn i den første periode af ansættelsen. Vi oplever også en tendens til, at unge får tildelt såkaldte "prøvevagter", hvorefter de ikke ansættes og ikke modtager løn for de timer, som de har arbejdet. Derfor kan der i de følgende resultater være mørketal.

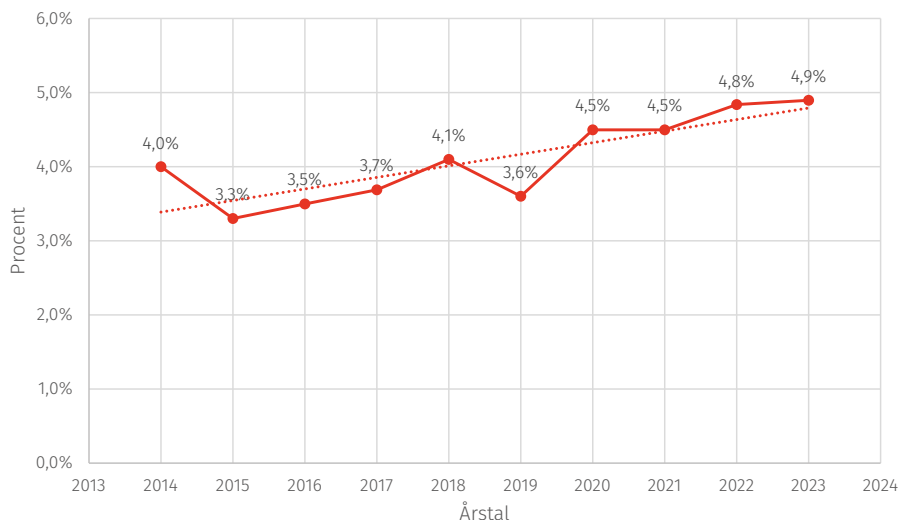
Arbejdsmiljølovgivningen foreskriver, at arbejdsgiveren skal sørge for, at de ansatte får grundig oplæring og instruktion, så arbejdet kan udføres på en farefri måde. Det gælder alle ansatte, men særligt for unge under 18 år, hvor der gælder særlige arbejdsmiljøregler, som arbejdsgiveren skal overholde. Arbejdet skal kunne udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Vores undersøgelse viser, at 4,9% af de adspurgte unge 13-17-årige ikke får løn fra første dag i ansættelsesforholdet. De seneste ti år er der sket en stigning i andelen af unge, der arbejder uden løn, mens de er under oplæring.

Selvom oplæring og instruktion er et lovkrav, bliver et stigende antal unge altså ansat 'på prøve' eller 'under oplæring' uden løn. I Jobpatruljen mener vi fortsat, at det er en selvfølge, at man skal have løn for det arbejde, som man udfører, uanset om man er ny eller erfaren på en arbejdsplads.

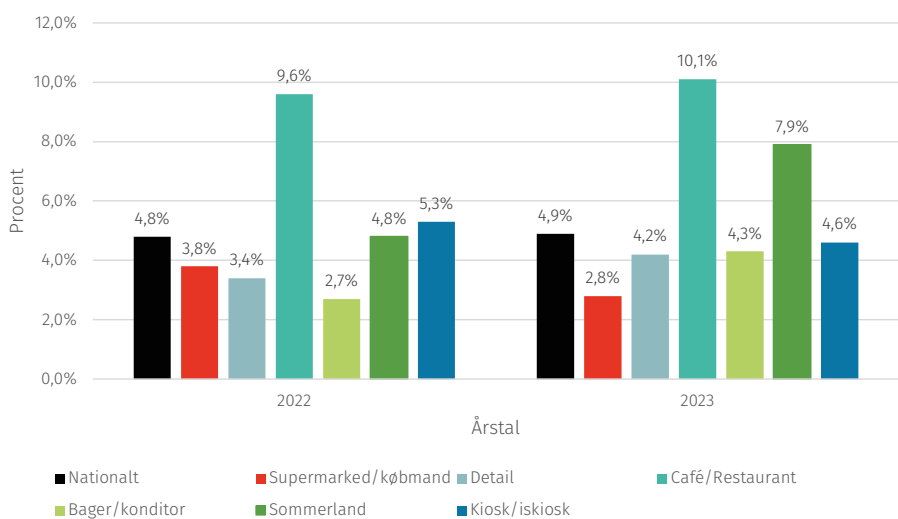
Vores undersøgelse viser, at andelen af de 13-17-årige, der ikke modtager løn fra første arbejdsdag, også afhænger af branche. Her er det særligt i café-restaurant- og hotelbranchen, hvor de 13-17-årige ansættes uden at modtage løn fra første arbejdsdag. Her er det 1 ud af 10, der arbejder uden at modtage løn i starten af deres ansættelse.

MANGLER LØN UNDER OPLÆRING

Figur 14: Udviklingen i andelen af de adspurgte 13-17-årige, der ikke får løn fra første dag i ansættelsesforholdet.

MODTAGER IKKE LØN UNDER OPLÆRING FORDELT PÅ BRANCHER

Figur 15: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der mangler løn under oplæring fordelt på brancher.

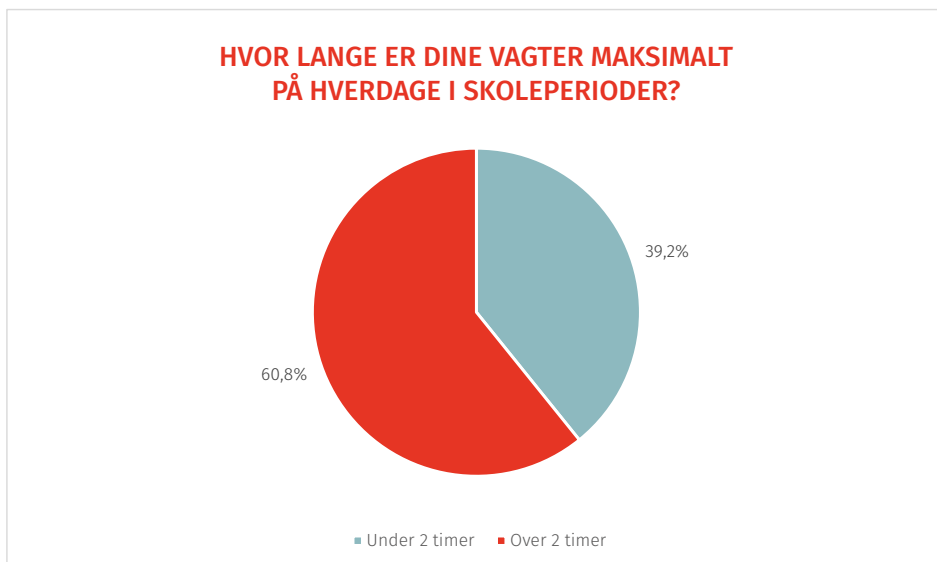

ARBEJDS- OG HVILETID

Arbejds miljølovens kapitel 10 fastsætter særlige regler for arbejds- og hviletid for unge under 18 år. Vores erfaring er, at mange 13-17-årige arbejder mere end tilladt både i skoleperioder og i ferien. I Jobpatruljen spørger vi derfor til de 13-17-åriges arbejds- og hviletider.

ARBEJDS- OG HVILETID I SKOLEPERIODER

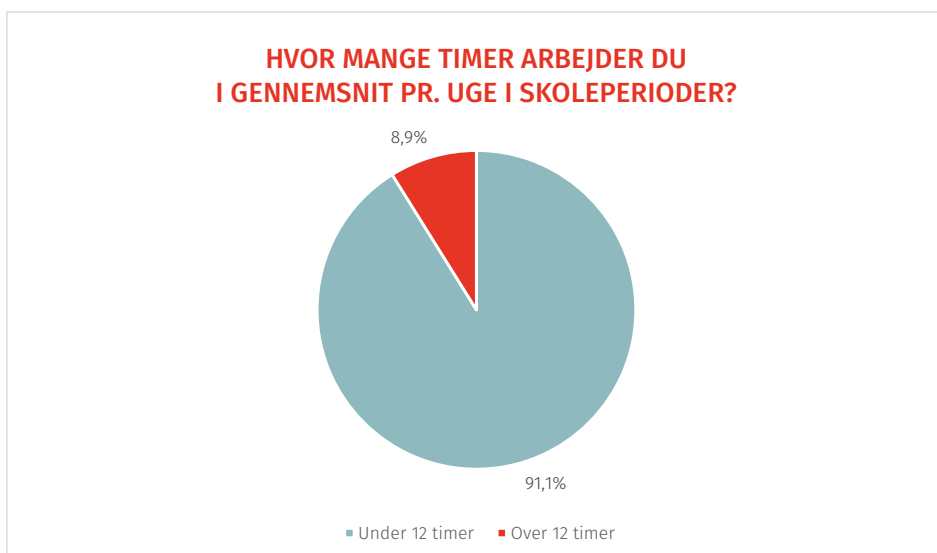
13-17-årige, som er omfattet af undervisningspligten, må højst arbejde 2 timer på skoledage. Undervisningspligten ophører ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin eller anden uddannelse, der er ligestillet med grundskolen. Jobpatruljen spørger derfor de 13-17-årige, som er omfattet af undervisningspligten, hvor lange deres vagter maksimalt er på hverdage i skoleperioder (i timer på én dag). Her svarer 60,8%, at de har vagter, som er længere end 2 timer på en skoledag. Det er altså 6 ud af 10 undervisningspligtige unge, der oplever at have vagter, der varer længere end tilladt på skoledage.

Figur 16: Maksimal længde af vagter på hverdage i skoleperioder (i timer på én dag) for de 13-17-årige, som er omfattet af undervisningspligten.

UGENTLIG ARBEJDS- OG HVILETID I SKOLEPERIODER

Når man er omfattet af undervisningspligten, må den ugentlige arbejdstid maks. være 12 timer på uger med skoledage. Jobpatruljen har derfor spurgt de 13-15-årige, som er omfattet af undervisningspligten, hvor mange timer de arbejder i gennemsnit pr. uge i skoleperioder. Vores undersøgelse viser, at den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid er på 7,6 timer på uger med skoledage.

Figur 17: Den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid i skoleperioder for de 13-15-årige, der er omfattet af undervisningspligten.

DAGLIG ARBEJDSSTID I FERIE

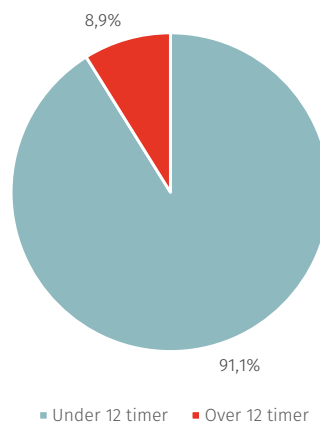
Lovgivningen fastsætter også særlige regler for den daglige og ugentlige arbejdstid på skolefri-dage, dvs. lørdage, søndage, helligdage og feriedage. Reglerne afhænger af alder og hvorvidt man er omfattet af undervisningspligten.

13-14-årige, som er omfattet af undervisningspligten, må maksimalt arbejde 7 timer om dagen på skolefri-dage. 15-17-årige må maksimalt arbejde 8 timer om dagen på skolefri dage uanset om de er omfattet af undervisningspligten eller ej.

I Jobpatruljen oplever vi, at mange unge har lange vagter i sommerferieperioden. Derfor har vi spurgt de 13-17-årige, hvor lange deres vagter maksimalt er i ferieperioden. Vores undersøgelse viser, at 20,7% af de 13-14-årige, der er omfattet af undervisningspligten, arbejder mere end de tilladte 7 timer om dagen i ferieperioden. Det er altså hver 5. der oplever at have vagter, der er længere end tilladt.

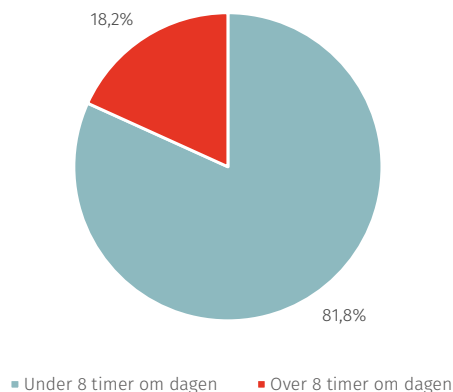
Vores undersøgelse viser også, at der er 18,2% af de 15-17-årige, der arbejder mere end de tilladte 8 timer om dagen i ferieperioden.

MAKSIMAL LÆNGDE AF VAGTER I FERIEPERIODEN (FOR 13-14-ÅRIGE)

Figur 18: Den maksimale længe af vagter i ferieperioden blandt de 13-14-årige, der er omfattet af undervisningspligten.

MAKSIMAL LÆNGDE AF VAGTER I FERIEPERIODEN (FOR 15-17-ÅRIGE)

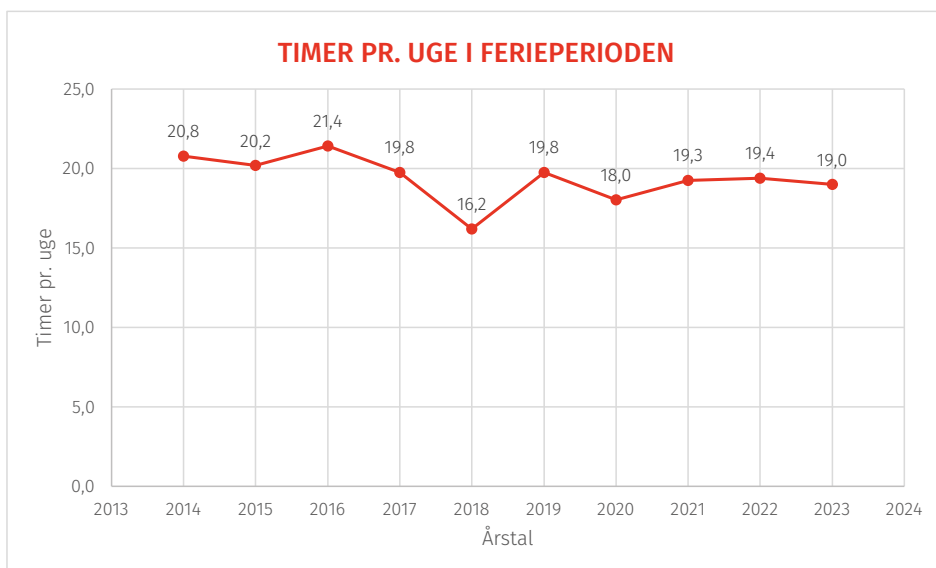
Figur 19: Den maksimale længe af vagter i ferieperioden blandt 15-17-årige, der ikke er omfattet af undervisningspligten.

UGENTLIG ARBEJDS- TID I FERIE- N

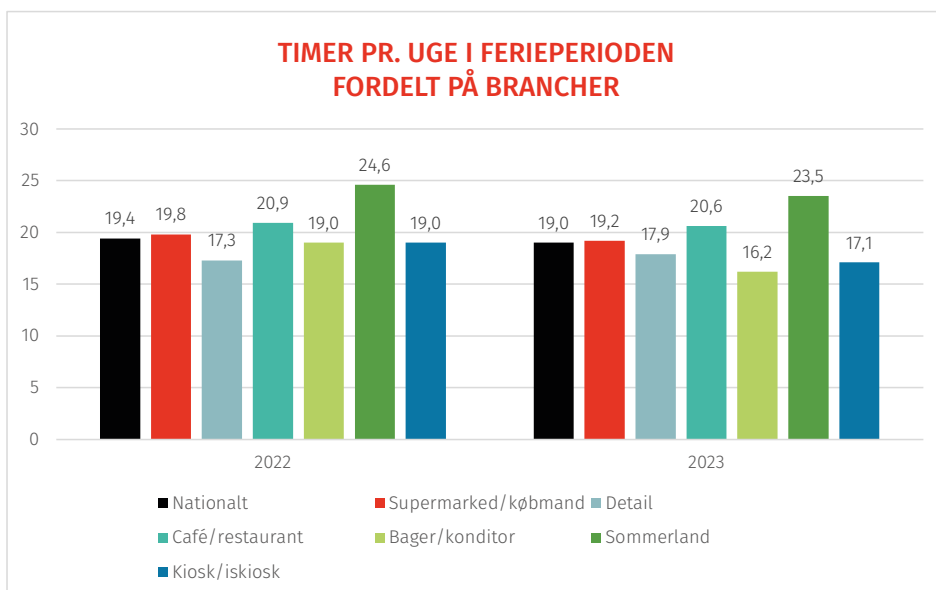
Lovgivningen fastsætter også særlige regler for den ugentlige arbejdstid på uger uden skole. For 13-14-årige, som er omfattet af undervisningspligten, må den ugentlige arbejdstid ikke overstige 35 timer på skolefri uger. For 15-17-årige, som er omfattet af undervisningspligten, må den ugentlige arbejdstid ikke overstige 40 timer på skolefri uger.

Jobpatruljen har spurgt de 13-17-årige, hvor mange timer de i gennemsnit pr. uge i ferieperioden.

Vores undersøgelse viser, at der er forskel mellem brancherne, når det kommer til den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid i sommerferien. Vores erfaring er, at mange 13-17-årige især har lange vagter og mange ugentlige timer i de brancher, hvor der er mange kunder og gæster i sommerferieperioden. Her viser vores undersøgelse, at den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid er højest i sommerlande og i café-/restaurant-/hotelbranchen.

Figur 20: Udviklingen i den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid i timer pr. uge i ferieperioden blandt 13-17-årige med fritidsjob.

Figur 21: Udviklingen i 13-17-åriges gennemsnitlige ugentlige arbejdstimer i ferien fordelt på brancher.

PAUSER

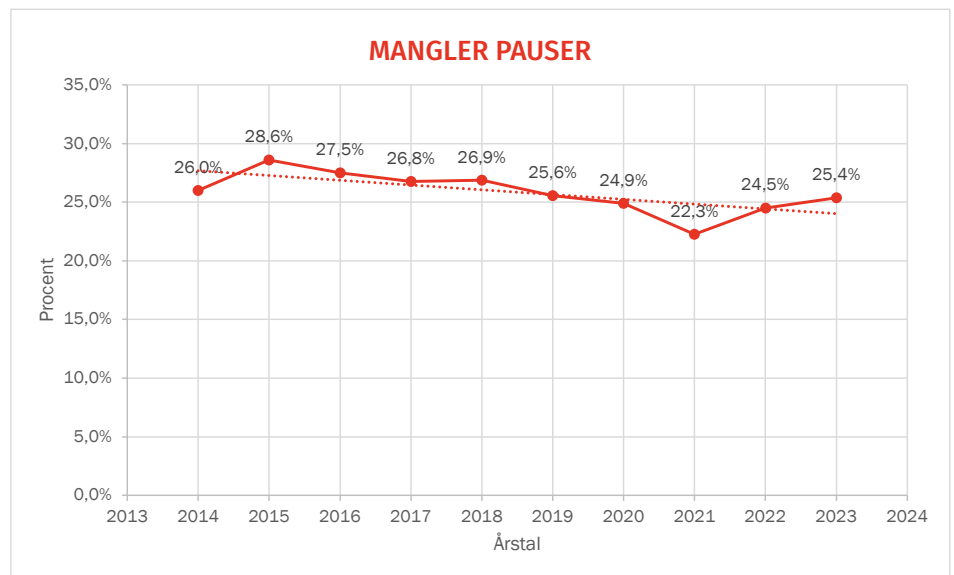
Lovgivningen fastsætter regler om, at unge under 18 år har ret til minimum 30 minutters pause, hvis arbejdsdagen overstiger 4,5 timer.

I Jobpatruljen har vi spurgt de 13-17-årige, hvor lange deres pauser er ved en arbejdsdag på mere end 4,5 timer. Vores undersøgelse viser, at der de seneste ti år er sket et lille fald i andelen af unge, der mangler pause, men at andelen af fritidsjobbere, der mangler pause er steget siden 2021. I 2023 er det over hver 4. unge under 18 år, der ikke får den pause, som de ifølge loven har ret til.

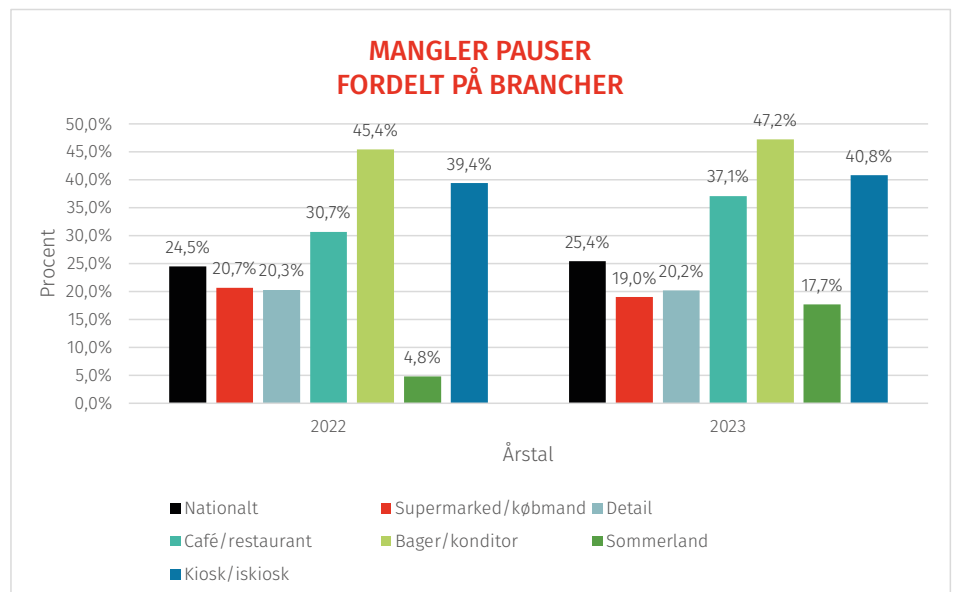
Pauser kan være vigtige i løbet af arbejdsdagen for bl.a. at restituere og at have tid til at spise og drikke. Derfor mener vi hos Jobpatruljen, at andelen af unge, der mangler pauser, er uacceptabelt højt.

Vores undersøgelse viser, at andelen af de adspurgte 13-17-årige, som mangler pauser, ligeledes afhænger af branche. De 13-17-årige, der mangler pauser, arbejder især hos bager/konditor, hos kiosker/iskiosker og i café-restaurant- og hotelbranchen.

Det er værd at bemærke, at bager/konditorer er en branche, hvor de 13-17-årige ofte arbejder alene, som ses på figur 38. Det kan være en mulig forklaring på, hvorfor der ofte ikke er tid til at holde pause. Det er også værd at bemærke, at café-, restaurant og hotelbranchen er en branche, hvor de 13-17-årige arbejder mange timer pr. uge og mangler pauser.

Figur 22: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige, der har ingen eller mindre end 30 minutters pause efter 4,5 timers arbejde.

Figur 23: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der har ingen eller mindre end 30 minutters pause efter 4,5 timers arbejde fordelt på brancher.

SYGDOM

Sygdom er en af de hyppigste og mest forudseelige fraværsårsager på en arbejdsplads. Når man er under 18 år og har et fritidsjob, kan det selvfølgelig også ske, at man er uarbejdsdygtig pga. sygdom. I Jobpatruljen spørger vi derfor også de 13-17-årige omkring forhold på arbejdspladsen, der omhandler sygdom.

AFLØSER VED SYGDOM

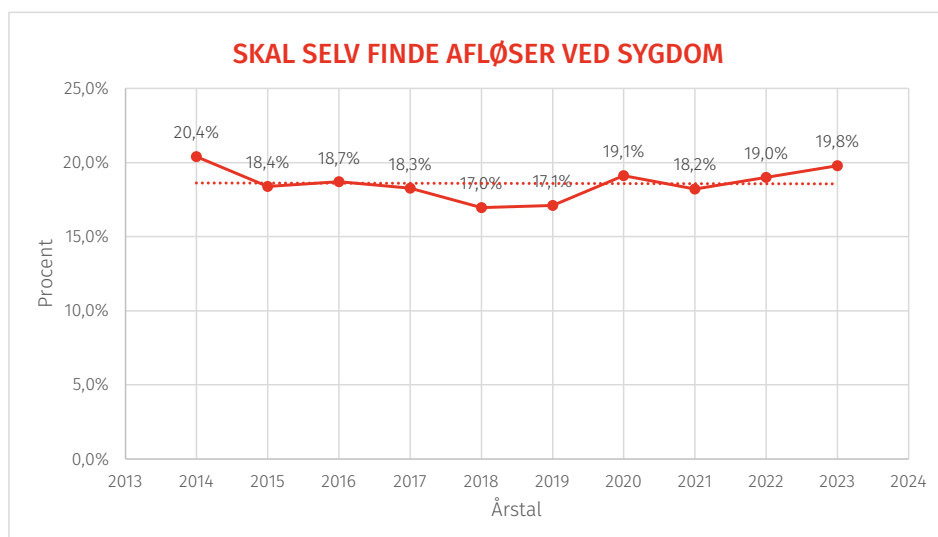
Når man er syg, er det arbejdsgiverens ansvar at finde en afløser. I henvendelserne til vores hotline og brevkasse hører vi ofte, at mange arbejdsgivere lægger ansvaret for at finde en afløser ved sygdom over på de unge selv. Mange unge vil gerne hjælpe og være fleksible, når de ved, at det måske går ud over arbejdsgiveren eller kollegerne at melde sig syg, men vagtplanlægning er et ledelsesansvar. Derudover risikerer man at frasige sig retten til at få løn under sygdom, hvis det fejlagtigt ikke registreres som sygdom, men som en byttet vagt.

Jobpatruljen spørger de 13-17-årige, om det er et krav, at de selv skal finde en afløser ved sygdom. Vores undersøgelser viser, at 19,8% selv skal finde en afløser ved sygdom. Andelen er steget siden 2021.

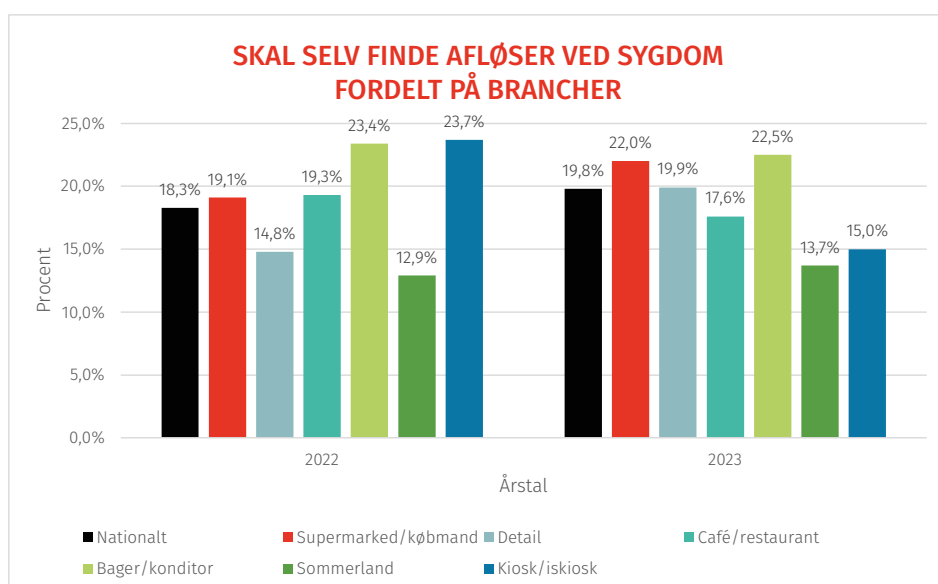
Det er altså næsten hver 5. af de adspurgte 13-17-årige, der pålægges et krav om, at de selv skal finde en afløser, når de er syge.

Vores undersøgelse viser, at andelen af de adspurgte 13-17-årige, der selv skal finde en afløser, når de bliver ramt af sygdom, er højest blandt dem, der arbejder i bagerier/konditorier supermarkeder og detailhandel, hvor det er hver 5., der selv skal finde deres afløser ved sygdom.

At de 13-17-årige selv skal finde en afløser inden for de brancher, hvor der ofte ikke har mange ansatte, kan i sig selv gøre, at det kan være en stor udfordring at finde en afløser. En risiko kan være, at de føler sig forpligtet til at tage på arbejde, selvom de er syge. En anden udfordring kan være, at man risikerer at frasige sig retten til at få løn under sygdom, hvis det fejlagtigt ikke registreres som sygdom, men som en byttet vagt.

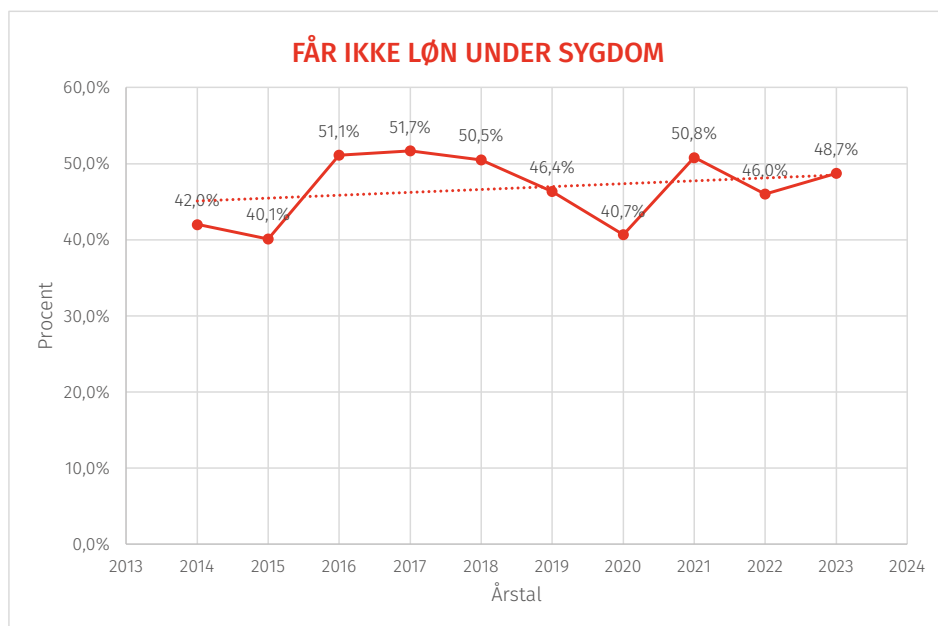
Figur 24: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige, der selv skal finde en afløser ved sygdom i deres fritidsjob.

Figur 25: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der selv skal finde afløser ved sygdom fordelt på brancher.

LØN UNDER SYGDOM

Man har ret til løn under sygdom, når man lever op til bestemmelserne i Funktionærloven, hvis det står i en overenskomst eller ansættelseskontrakten. Man er omfattet af Funktionærloven, når man er handels- og kontormedhjælper, som er beskæftiget ved køb eller salg, ved kontorarbejde eller ligestillet lagerekspedition og arbejder mere end 8 timer om ugen i gennemsnit. Figur 26 viser derfor kun de 13-17-årige, som er omfattet af Funktionærloven. Det betyder, at det udelukkende er de adspurgte, som arbejder mere end 8 timer om ugen i gennemsnit og arbejder i f.eks. butik, supermarked eller på kontor.

**DU KAN LÆSE MERE OM
REGLERNE FOR SYGDOM
PÅ JOBPATROLJENS
HJEMMESIDE UNDER
[WWW.JOBPATROLJEN.DK/
REGLER/SYGDOM](http://WWW.JOBPATROLJEN.DK/REGLER/SYGDOM)**

Figur 26: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige med fritidsjob, der ikke får løn under sygdom, selvom de er berettigede til det ifølge Funktionærloven.

FYSISK ARBEJDSMILJØ

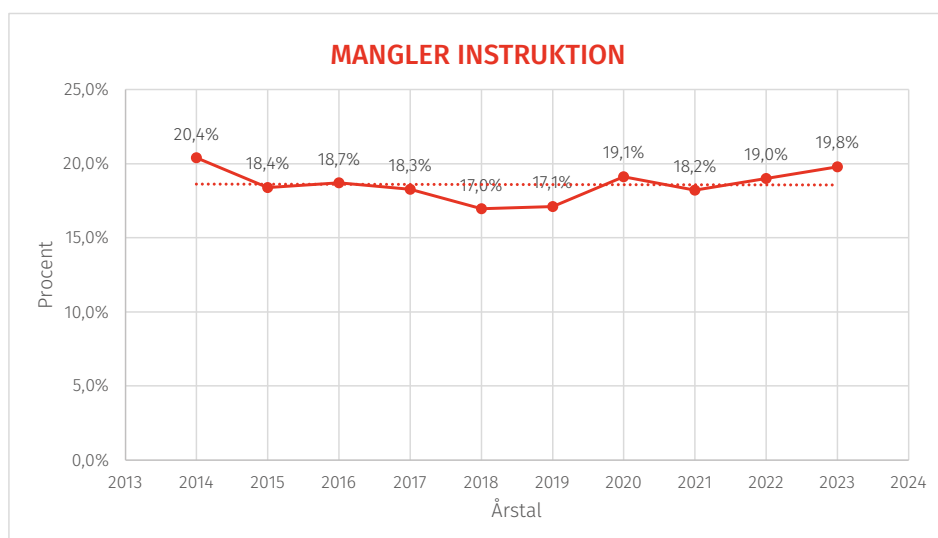
Arbejdsmiljøloven fastslår, at arbejdsgiveren skal sørge for, at de ansatte får nødvendig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på en farefri måde. Arbejdsmiljølovgivningen fastsætter desuden særlige regler for unge under 18 år, hvor der skal tages et særligt hensyn. Dertil kommer en række af Arbejdstilsynets bekendtgørelser og vejledninger, der omhandler unge under 18 år, som især omhandler det fysiske arbejdsmiljø.

Jobpatruljens undersøgelser sætter derfor fokus på, om de 13-17-årige får den nødvendige oplæring og instruktion, løfter og skubber mere end tilladt samt om de får arbejdsskader og fysiske mén. Det er vanskeligt at konkludere, om der er en sammenhæng mellem manglen på instruktion og andelen af arbejdsskader, men risikoen ved ikke at oplære og instruere fritidsjobbere er, at de kan få arbejdsskader og fysiske mén. Derfor kan de følgende resultater ses i en sammenhæng.

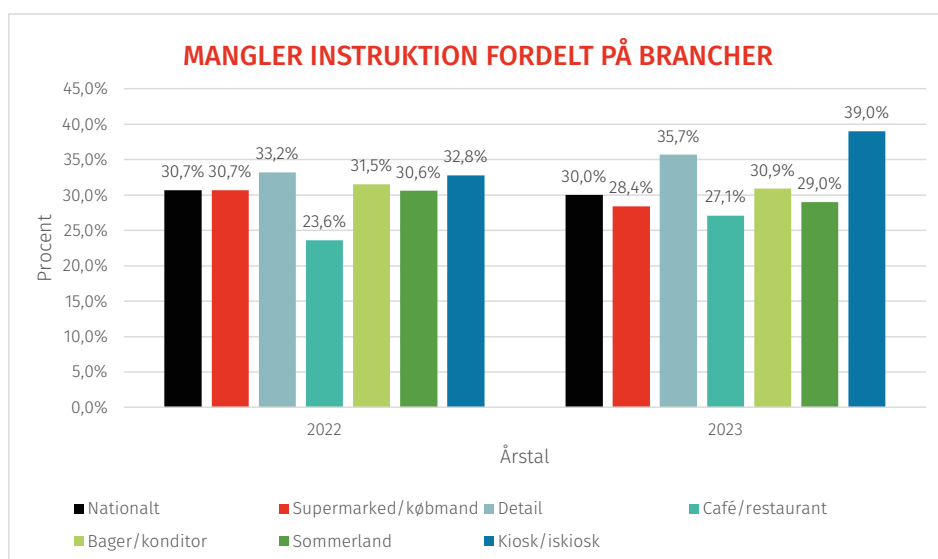
OPLÆRING OG INSTRUKTION

Vi har adspurgt de 13-17-årige, om de er blevet instrueret i tunge løft, træk, brug af maskiner, brug af kemikalier m.m. Vores undersøgelser viser, at andelen af de adspurgte 13-17-årige, der mangler denne instruktion, er relativ høj og har været det i mange år. De seneste ti år er der heldigvis sket et lille fald i andelen af unge, der mangler instruktion, men niveauet er stadig relativt højt. Det er næsten hver 3. af alle de adspurgte 13-17-årige, der ikke får den nødvendige instruktion i at udføre arbejdet på en farefri måde.

Vores undersøgelse viser, at andelen af de 13-17-årige, der mangler instruktion i at undgå arbejdsskader, er højst i kiosker/iskiosker og detailhandlen. Her er det mere end hver 3., der ikke har fået en instruktion, og der er sket en stigning i andelen af de 13-17-årige, der mangler at få en instruktion i at udføre arbejdet og undgå arbejdsskader.

Figur 27: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige, der mangler instruktion i tunge løft, træk, brug af maskiner, brug af kemikalier m.m. ifm. deres fritidsjob.

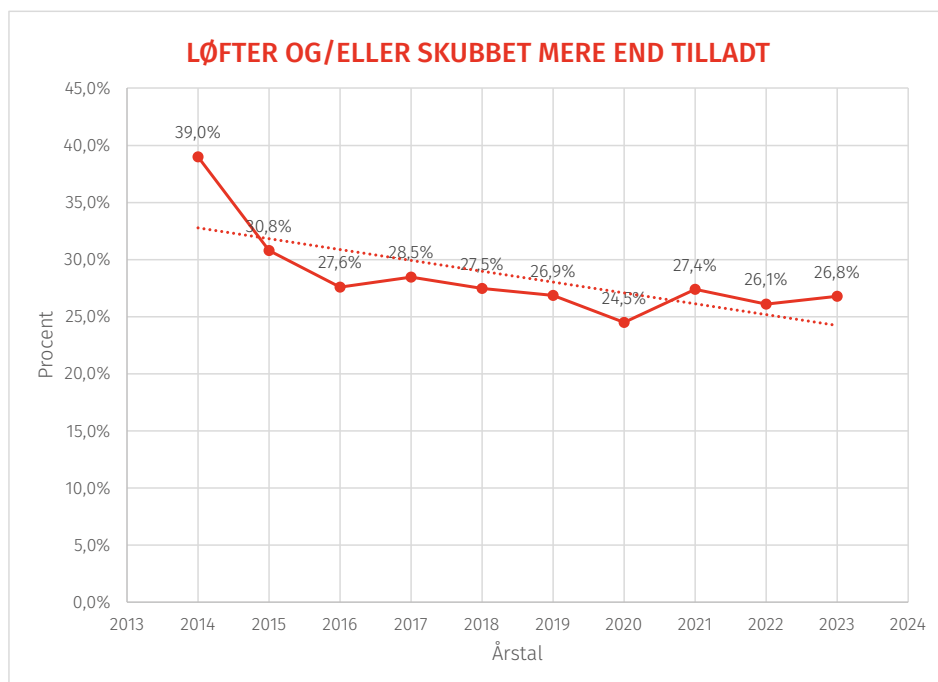
Figur 28: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der mangler instruktion i tunge løft, træk, brug af maskiner, brug af kemikalier m.m. fordelt på brancher.

LØFT OG SKUB

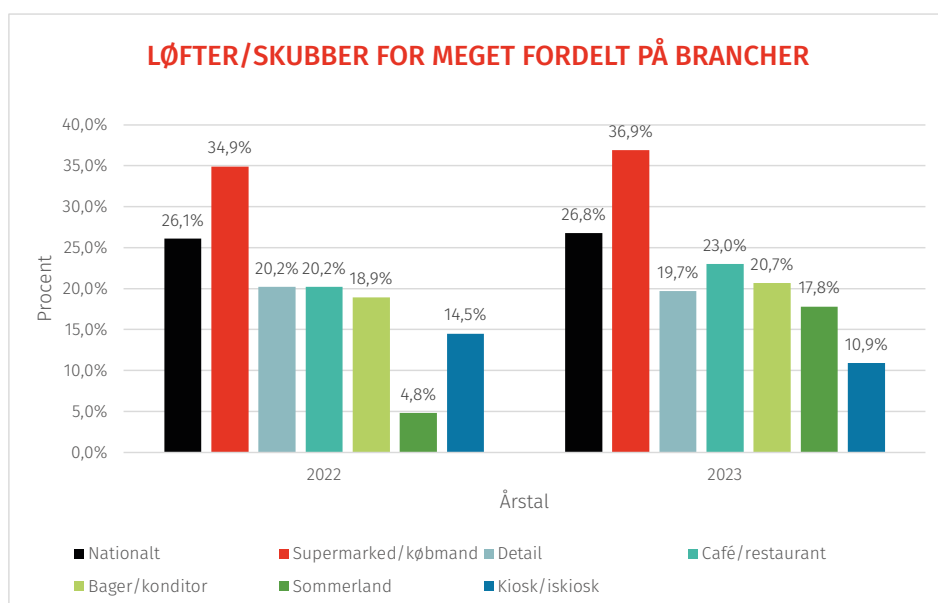
Arbejdsmiljøloven fastsætter regler for, hvor meget unge under 18 år må løfte og skubbe. Når man er under 18 år, må man maksimalt løfte op til 12 kg og skubbe op til 250 kg.

Vores undersøgelser de seneste ti år viser, at der er sket et fald i andelen af unge, der løfter og/eller skubber mere end tilladt. Vores undersøgelser viser dog også, at det stadig er mere end hver 4. af de 13-17-årige, der løfter og/eller skubber for meget.

Vores undersøgelse viser, at andelen af de 13-17-årige, der løfter og/eller skubber mere end tilladt, er højst blandt de unge, der arbejder i supermarkeder. Her er det mere end hver 3. der løfter mere end de tilladte 12 kg, og der er sket en stigning i andelen, der løfter mere end tilladt siden sidste år.

Figur 29: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige, der løfter og/eller skubber mere end tilladt i deres fritidsjob.

Figur 30: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der løfter og/eller skubber mere end tilladt fordelt på brancher.

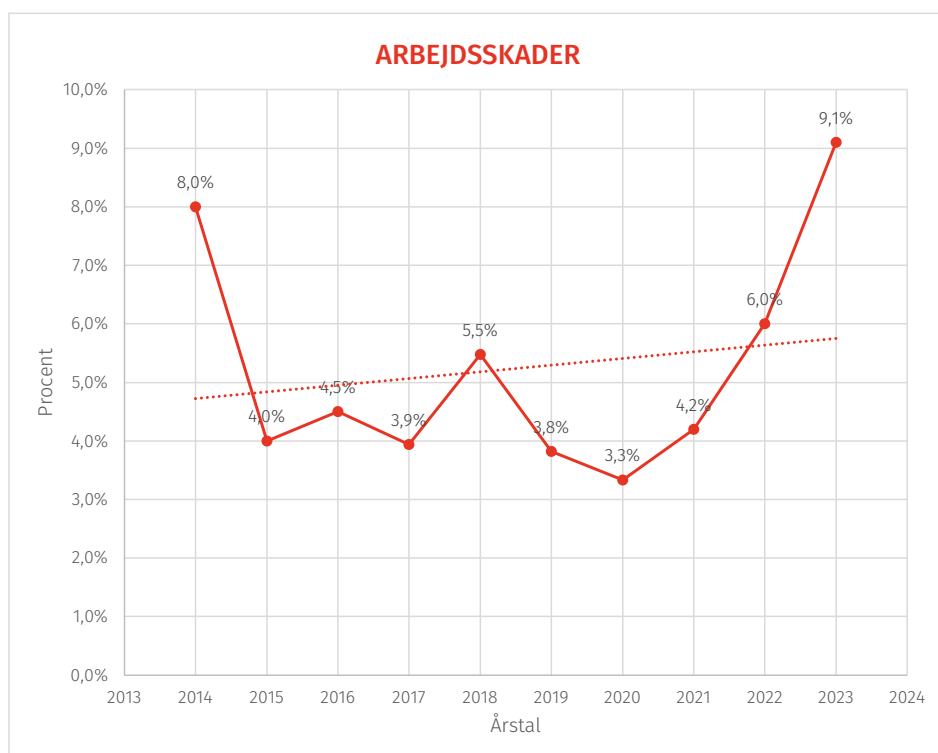
ARBEJDSSKADER

Arbejdsskader kan have alvorlige konsekvenser for resten af unges arbejdsliv og liv i det hele taget. Jobpatruljen har derfor de seneste år undersøgt, om de 13-17-årige får arbejdsskader af at gå på arbejde.

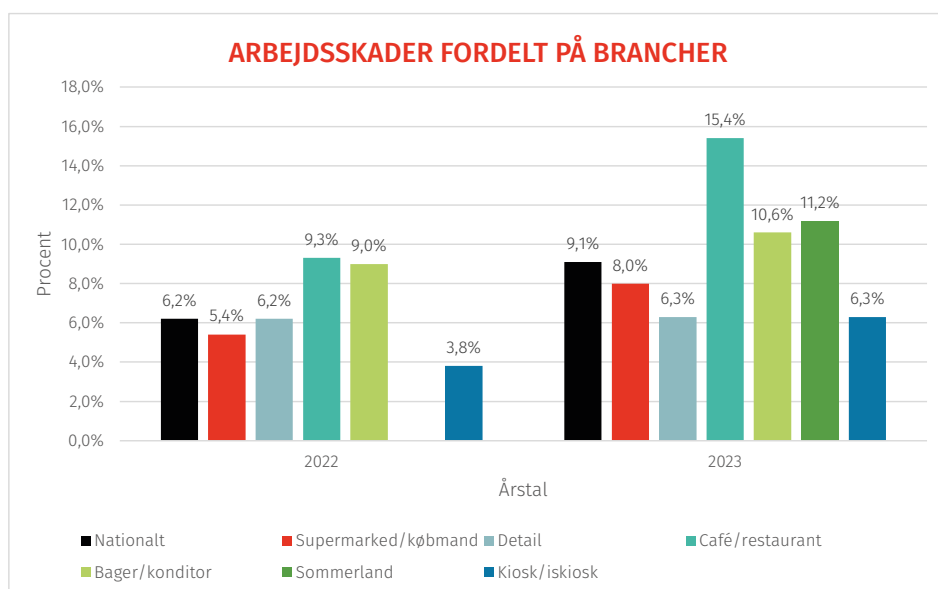
I denne undersøgelse registreres en arbejdsskade, hvis den 13-17-årige er kommet til skade på arbejdet, og når skaden har medført lægebesøg og/eller fravær fra arbejdet.

Jobpatruljens undersøgelser viser en tendens til, at andelen af unge 13-17-årige, som er kommet til skade i forbindelse med deres arbejde, er steget de seneste ti år. Andelen der er kommet til skade, er steget markant siden 2020. Næsten hver 10. af de 13-17-årige har oplevet at komme til skade på deres arbejde. Det er det højeste niveau, som Jobpatruljen har målt de seneste ti år.

Vores undersøgelse viser, der i 2023 er sket en stigning i andelen af de 13-17-årige, der har oplevet at få en arbejdsskade inden for samtlige brancher siden 2022. Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der har fået en arbejdsskade, er højst i café-, restaurant- og hotelbranchen, hvor der er sket en stor stigning i andelen, der har oplevet at få en arbejdsskade. Andelen af de 13-17-årige, der har fået en arbejdsskade, er også relativt høj i sommerlande og bagerier/konditorier, hvor det er mere end hver 10. der har oplevet at få en arbejdsskade.

Figur 31: Udviklingen i andelen af unge 13-17-årige, der er kommet til skade på arbejdet.

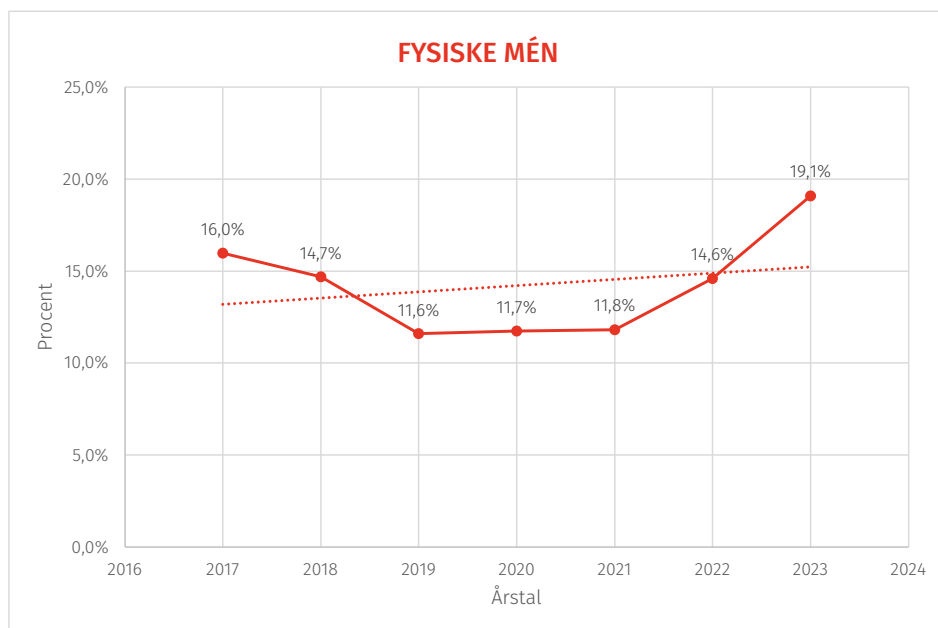

Figur 32: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der har fået en arbejdsskade inden for forskellige brancher.

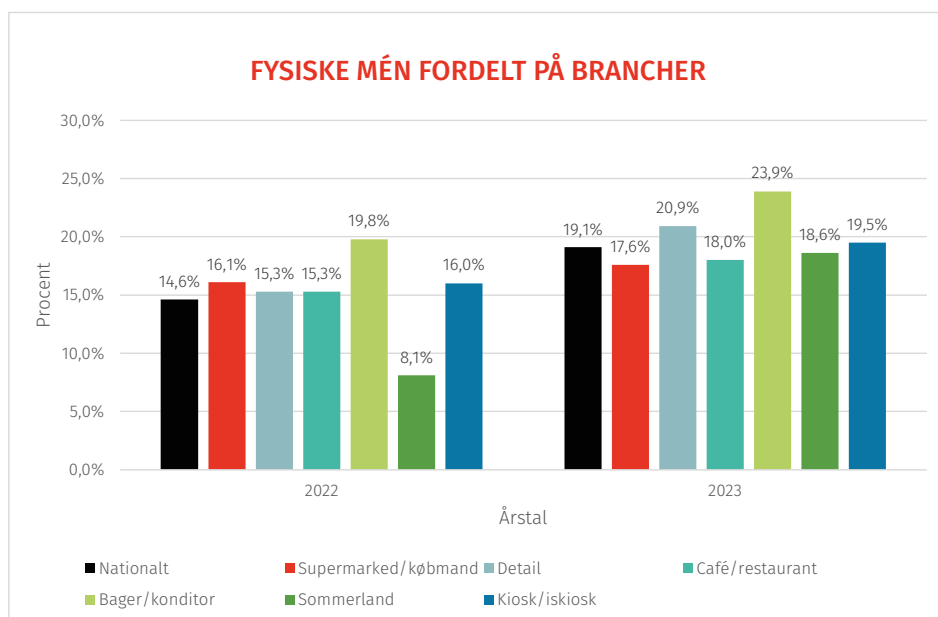
FYSISKE MÉN

Fysiske mén kan for eksempel være ondt i ryggen, ondt i hovedet eller udslæt. Vores undersøgelse viser, at der de seneste år er sket en stigning i andelen af unge 13-17-årige, der oplever at få fysiske mén af at gå på arbejde. Næsten 2 ud af 10 har oplevet at få fysiske mén af at gå på arbejde.

Vores undersøgelse viser, at vi i år ser en stigning af andelen af de 13-17-årige, der har oplevet at få fysiske mén inden for samtlige brancher siden sidste år. Vores undersøgelse viser også, at andelen, der får fysiske mén af at gå på arbejde, er højst blandt de unge, der arbejder i bagerier/konditorier og i detailhandlen. Her er det mere end hver 5., der har oplevet at få fysiske mén som f.eks. ondt i ryggen, ondt i hovedet eller udslæt.

Figur 33: Udviklingen i andelen af de adspurgte 13-17-årige, der får fysiske mén (ondt i ryggen, ondt i hovedet, udslæt eller lign.) af deres arbejde.

Figur 34: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der får fysiske mén (ondt i ryggen, ondt i hovedet, udslæt eller lign.) af deres arbejde inden for forskellige brancher.

PSYKISK ARBEJDSMILJØ

I Jobpatruljen spørger vi de 13-17-årige, om de nogensinde føler sig utrygge, når de udfører deres arbejde og om de nogensinde er alene på arbejdspladsen. Disse spørgsmål har vi valgt at samle under et psykisk arbejdsmiljø.

UTRYGHED PÅ ARBEJDSPLADSEN

Vi har spurgt de 13-17-årige, om de nogensinde føler sig utrygge, når de udfører deres arbejde.

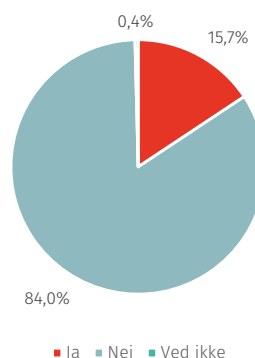
Der kan være mange årsager til, at 13-17-årige kan føle sig utrygge i deres arbejde. Nogle af årsagerne kan være, at man f.eks. arbejder alene, at der serveres alkohol eller der er særlig risiko for seksuel chikane, trusler eller vold fra kollegaer, arbejdsgivere, gæster eller kunder. Når man er under 18 år, må man ikke arbejde alene, og det gælder særligt på tidspunkter, hvor jobbet kan indebære en særlig risiko for vold. Vores undersøgelse viser, at 15,7% har oplevet at føle sig utrygge, når de udfører deres arbejde.

Vores undersøgelse viser, at andelen af de 13-17-årige, der føler sig utrygge på arbejdet er højt i især supermarkeder, i detailbutikker og i bagerier/konditorier.

Hos de 13-17-årige, der arbejder i bagerier/konditorier, kan der være en sammenhæng mellem den relativt høje andel, der føler sig utrygge, når de er på arbejde og andelen, der arbejder alene, som ses på figur 38.

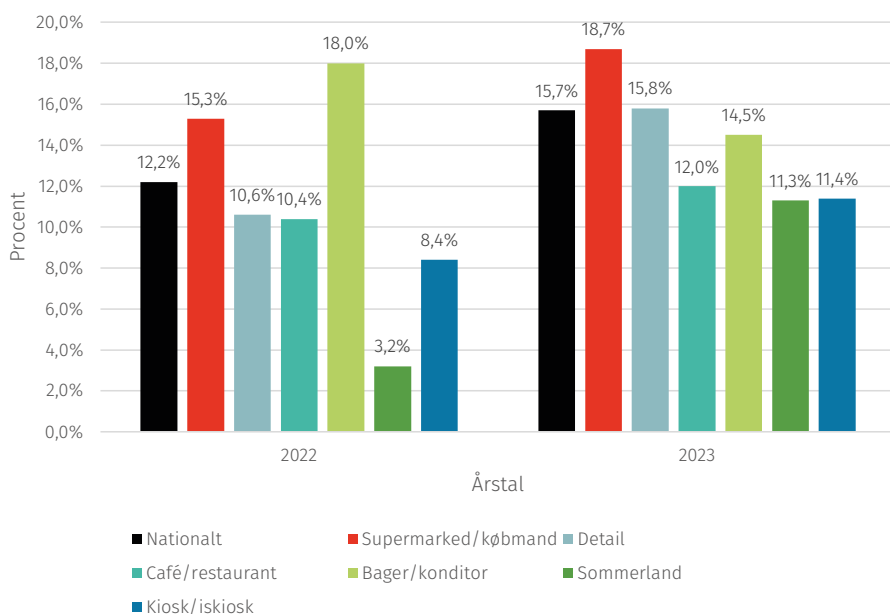
Hos de 13-17-årige fritidsjobbere, der arbejder i supermarkeder, kan den relativt store andel af fritidsjobbere, der føler utryghed på arbejdet hænge sammen med en nedsættende tone eller trusler fra kunder. En undersøgelse foretaget af HK Handel i 2022 viser, at 80% af de butiksansatte har oplevet at blive talt grimt eller nedsættende til af kunder og at 14% har oplevet at få verbale trusler af kunder. Det er en bekymrende tendens, hvis det især går ud over unge fritidsjobbere.

FØLER DU DIG NOGENSINDE UTRYG, NÅR DU UDFØRER DIT ARBEJDE?

Figur 35: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der føler sig utrygge, når de udfører deres arbejde

FØLER SIG UTRYGFORDELT PÅ BRANCHER

Figur 36: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der føler sig utrygge på arbejdet fordelt på brancher

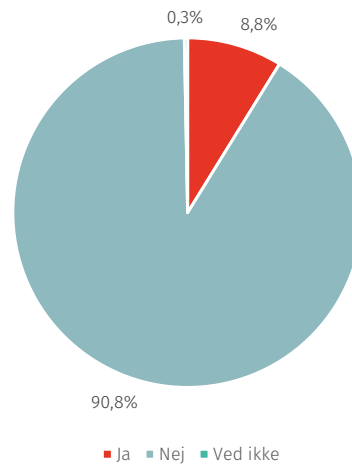
ALENE PÅ ARBEJDE

Når man er under 18 år, skal man som hovedregel være under tilsyn af en person, der er fyldt 18 år, og som har den nødvendige indsigt i arbejdet. Det kan f.eks. være en arbejdsgiver, en kollega eller en vagt.

I 2022 viste vores undersøgelse, at 7,0% af de adspurgte 13-17-årige oplevede at være alene på arbejde. I 2023 er andelen steget til 8,8%.

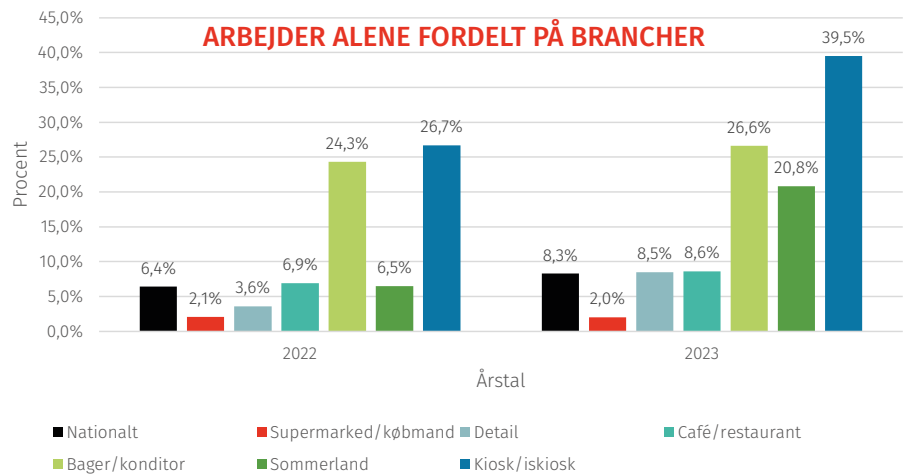
Vores undersøgelse viser, at der er stor forskel på, i hvilke brancher de 13-17-årige fritidsjobbere arbejder alene. Det er særligt i kiosker/iskiosker, hvor mere end hver 3. arbejder alene og i bagerier/konditorier, hvor mere end hver 4. arbejder alene, selvom der skal være en person til stede, som er over 18 år.

ER DU NOGENSINDE ALENE PÅ ARBEJDET?

Figur 37: Andelen af adspurgte 13-17-årige, der arbejder alene.

ARBEJDER ALENE FORDELT PÅ BRANCHER

Figur 38: Andelen af de adspurgte 13-17-årige, der er alene på arbejdet fordelt på brancher.

Siden 1. juli 2017 er det ikke længere ulovligt for unge under 18 år at arbejde i lokaler, hvor der udskænkes alkohol. Det har ellers hidtil været ulovligt. Loven fastslår, at unge under 15 år ikke må arbejde i lokaler, hvor der bliver serveret alkohol. Men den nye lovgivning giver unge helt ned til 15 år mulighed for at servere og udskænke alkohol i forbindelse med deres arbejde.

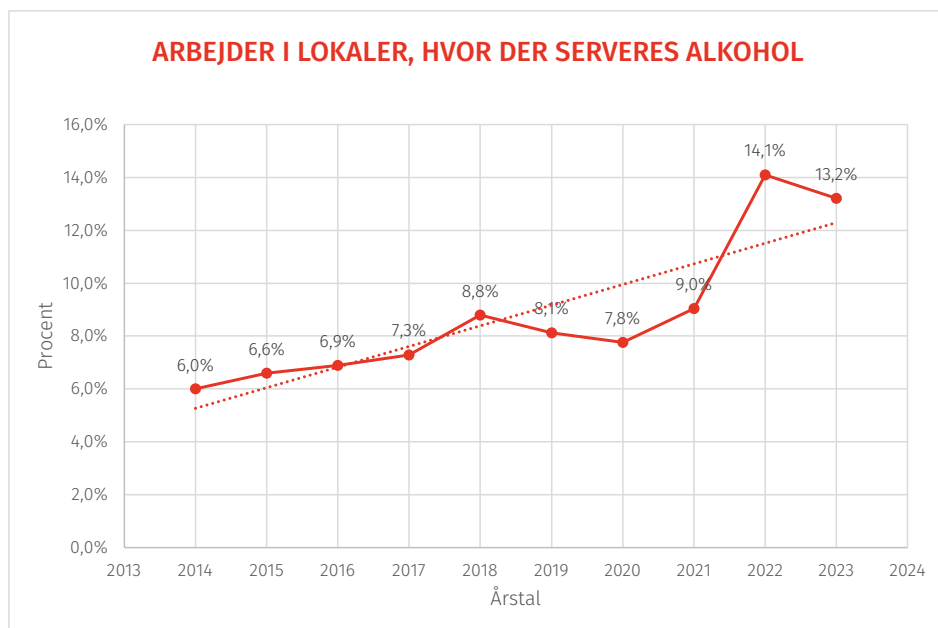
Hos en del af Jobpatruljens samarbejdspartnere har der været modstand mod lempelserne i restaurationsloven bl.a. pga. frygt for øget chikane af de unge – et emne, der fortsat er aktuelt. Af samme grund fortsætter vi med at undersøge området for at holde os opdaterede på de konsekvenser, som lovændringen måtte medføre.

ARBEJDE I LOKALER MED ALKOHOL

Lempelserne af Restaurationsloven betyder, at unge mellem 15 og 18 år, som ikke er omfattet af undervisningspligten, må arbejde på serveringssteder, hvor der serveres alkohol. Vedkommende skal alene være beskæftiget med afrydning, opdækning, rengøring, modtagelse af bestillinger, men inkluderer også servering af stærke drikke.

Ud af de i alt 3.068 unge 13-17-årige, som Jobpatruljen har interviewet i 2023, har vi interviewet 1.027 unge, som arbejder i caféer/restauranter, biografer, kiosker/iskiosker, campingpladser, sommerlande og bagerier/konditorier. Vores undersøgelse viser, at 39,2% af de 13-17-årige, som arbejder inden for disse brancher, arbejder i lokaler, hvor der serveres alkohol. Til sammenligning var andelen 36,4% inden for disse brancher i 2022.

Vores undersøgelser viser, at der de seneste år er sket en markant stigning i andelen af unge 13-17-årige, der arbejder i lokaler, hvor der serveres alkohol.

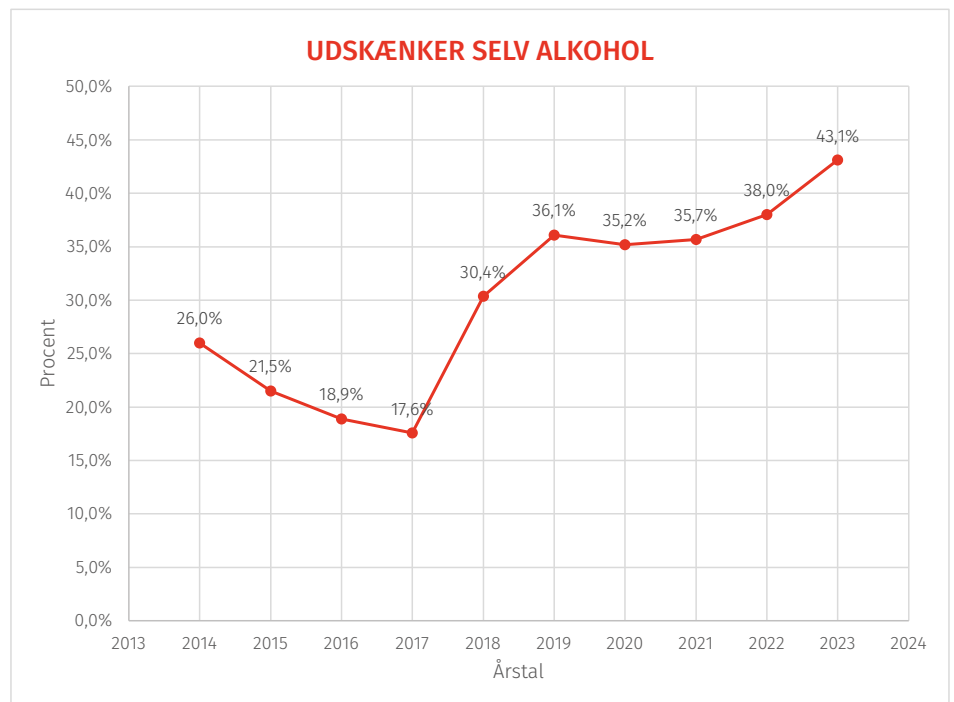

Figur 39: Udviklingen i andelen af de 13-17-årige, der arbejder i lokaler, hvor der serveres alkohol inden for relevante brancher (biografer, café, restaurant-, og hotelbranchen, campingpladser, kiosker/iskiosker og sommerlande).

UDSKÆNKNING AF ALKOHOL

Da Restaurationsloven blev lempet i 2017, blev det lovligt for unge mellem 15 og 18 år, som ikke er omfattet af undervisningspligten, selv at servere stærke drikke. Det skal dog ske under opsyn af personer over 18 år. Det må også kun foregå på serveringssteder, hvis hovedformål er servering af mad, og hvor serveringen sker i forbindelse med servering af mad.

Figur 40 viser udviklingen i andelen af de 15-17-årige, der selv udskænker alkohol inden for de relevante brancher (biografer, café, restaurant-, og hotelbranchen, campingpladser, kiosker/iskiosker og sommerlande). Her ses en markant stigning i andelen af 15-17-årige, der selv udskænker alkohol siden lempelserne i Restaurationsloven i 2017. Vores undersøgelse viser desuden, at 3,5% af de adspurgte unge, der selv udskænker alkohol, er under 15 år og omfattet af undervisningspligten, selvom det er ulovligt.

Figur 40: Udviklingen i andelen af de adspurgte 13-17-årige, der selv udskænker alkohol inden for relevante brancher (biografer, café, restaurant-, og hotelbranchen, campingpladser, kiosker/iskiosker og sommerlande).

DU KAN LÆSE MERE OM REGLERNE FOR AT ARBEJDE I LOKALER MED ALKOHOL PÅ JOBPATROLJENS HJEMMESIDE UNDER WWW.JOBPATROLJEN.DK/REGLER/ARBEJDE-I-LOKALER-MED-ALKOHOL/

JOBPATRULJEN

Weidekampsgade 8
DK 0900 København C
Hotline: 8024 1010
jobpatruljen@jobpatruljen.dk

Design: www.grafiskofdeling.dk

JOBPATRULJEN
FAGBEVÆGELSEN - VI GØR DIG STÆRKERE!